

delesek

Butort, szőnyeg, porcellán, üveget, am Ianu 3.

terem! Rendkívül magas kiszolgálás. A járat készítményeinek Cluj, Calea Bucei.

3 szobás-konyhás kkel, szép udvarral, adó kétszer 1 szoba Földész u. 15.

h Böske kézimunka-ucca 16.

elő, román, magyar, mbat megtartásával, is. Szives megkere-

net és héberben per-talmudista, iskola-ását vállalja. Vár-kiadóra kér.

szoba a sétátér mel-óban.

ló, nagy irodai gya-helyezkedést keres-ives megkereséseket iadóba kérek.

Golder

ből lett nagystűbénye főlemelkedé-ene Nemirovszky többi évek legla-könyveinek

136 lej, 204 lej.

LET könyvosztá-an.

ha

ilyen nagy-lítás a piacon

ét kötetben . 272 L

sertetek az in- . 204 L

es tuzhely I. . 340 L

amar . . . . . 136 L

z örök sziget . 272 L

erek. Zsiga a . 435 L

kötet . . . . . 40 L

nt a halál . . . 45 L

A pajtasok. . 45 L

lius és az an- . 75 L

zt . . . . . 35 L

102 L

illangó . . . . . 45 L

halász meséi . 95 L

ean Christop . 20 L

háza (füzve) . 44 L

ismeret (füz.) . 44 L

ismeret (kötv.) . 64 L

kü szerelem . 44 L

ukorom . . . . 64 L

u urból bacil- . 44 L

köd eloszlik . 50 L

nagy vadász . 28 L

tojevzskij: . 72 L

tbén . . . . . 40 L

házából . . . . 72 L

egy kötetben . 18 L

ából . . . . . 36 L

akósai, két köt. . 30 L

ató:

vosztályában vagy az összeg elő- nellett szállítunk.

XIV. EVF. * 116. SZAM
Cluj-Kolozsvár, 1931
május 28 Csütörtök
5691 ÉV Szivan 12

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság politikai napilapja
Cikkjeink utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.
Kéziratokat nem küldünk megőrzésükre nem vállalkozunk

Taxa postala
platite in numerar
No. 224.716-929.

Ara 5 lej

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Str. Baron L. Pop (volt Brassal ucca) 18. szám. Telefonszám: 9-77
ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Félévre . . . . . 600 lej
Negyedévre . . . . . 320 lej
Egy hónapra . . . . . 110 lej
KÜLFÖLDI ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egy évre 10 dollár
Egy hóra 1 dollár (vagy ennek megfelelő pénzben)
Hirdetések tarifa szerint vétetnek fel

UJ KELET

ZSIDÓPOLITIKAINAPILAP

Fildermann

csak a részvét hangján lehet írni arról a röpiratról, amellyel Fildermann ur tiszteltelte az erdélyi zsidókat. Komoly és őszintén sajnáljuk ezt az embert, aki érte, hogy ennyire elvesztette az itélő erejét attól a csapatától, amelyet Artoianu miniszter mért a fejére. A kormány felbontotta a paktumot az Uniunea és Fildermann azóta, mint valami kárvesztett szélkakas, kiáltja gyöngye hangján az ország négy sarkára: Emberek, zsidók, szavazatok mindenkire, csak Zsidó Pártra nem. Ez a gyöngye hang hangzott el eddig Erdélyig. Fildermann ur tehát megtoldotta a hangját négy ezer lejjel, amelynek árából kolozsvári három írd és mond: három barátja gyűnevezett röpiratot szerkesztett a Zsidó Párt ellen. Legalább a nyomdászok egy kis darab kenyérhez jutottak ebben nehéz időben. Ennyi haszna mindenkire van a brosúráknak.

A kolozsvári fildermannisták, akik évek óta őrizkednek attól, hogy nevüket aláírják a brosúrára, mingyárt egy hazugzettel kezdtek a röpiratot. Az „Uniunea” magyar nevéhez hozzátették egy „i” betűt. Amán zsidók szövetsége helyett — ez az „Uniunea” magyar neve — a választások számára romániai zsidók szövetségének hívják a Fildermann-féle egyesületet. De nem ez az egyetlen hazugság a brosúrában. Erre és a többire is szükség volt ahhoz, hogy port híntsenek — ha ugyan lehetne — az erdélyi zsidóság szemébe. A röpirat, amely förtelmes öndicséreléssel van tele, most olyan tanácsokat szorgat az erdélyi zsidóságnak, hogy aradjanak magyarok és szavazzanak a magyar pártra. Az a Fildermann teszi ezt, aki évek óta kereszttul azért volt a mindenkori kormányok kegyeltje, mert bebeszélte nekik, hogy el fogja románosítani a csatlós területek zsidóit.

Kár volna foglalkozni azzal, amit ebben a brosúrában csodabogárként összegyűjtöttek. Minden második szó ferdítés és álótlanság. Fildermann érzi, hogy a zsidókat végleg elvesztette és ezért agyart ötletet talált ki arra, hogy valami módon továbbra is forgalomba hozhassa a nevét. Azt tanácsolja a zsidóknak, hogy szavazzanak akárhova, csak a Zsidó Pártra nem. Azt hiszi, hogy így minden párt magára emberének fogja tekinteni, abban reményben, hogy ez az akárhova éppen a Zsidó Párt lesz.

Mit kezdjen azonban a zsidóság egy olyan Fildermannal, aki mindenkinek jó szavakat mond, csak éppen a zsidóknak nem? Egy ilyen Fildermann soha többet nem találhat jogcímét arra, hogy zsidók nevében beszéljen. Aki elolvassa a röpiratát az máris meg van hódítva — a Zsidó Párt részére. Ezek után igazán nincs mit tenni a zsidó választóknak, mint például a pecsétet a Zsidó Párt listájára.

Hegedüs Nándor

Először is bocsánatot kérünk Hegedüs Nándortól, hogy Fildermann uralmával együtt irunk róla. Korántsem akarjuk közös nevezőre hozni ezt a két nevet. A bihari megyei magyar párt derék képviselője — tudjuk jól — hogy maradék nélkül teljesítette kötelességét a parlamentben, hűvégesen szolgálta pártját, száz és száz nyugdíjasnak nyugdíjat szerzett és nem egyszer speciális zsidó ügyekben is inter-venált eredményesen. Ezt készséggel elismerték az Uj Kelet hasábjain még azelőtt is, hogy Hegedüs Nándor erről szóló cikke a Keleti Újságban napvilágot látott volna. Mindez azonban Hegedüs Nándor személyére vonatkozik, nem pedig az erdélyi zsidóságra. A Zsidó Párt egy pillanatra sem vitatta el, hogy egy másik pártban lévő zsidó képviselő nem tudna egy, vagy más zsidó ügyet elintézni. Itt azonban másról van szó. Nem ennek az egy-két ügynek az elintézéséért alakult az Országos Zsidó Párt, hanem a romániai zsidóság egyetemes sorsának nyílt vállalásáért, az összes zsidó sérelmek elleni harcért és a zsidóságot megillető egyenlő jogok kiküzdéséért. Ezt pedig — bocsánata meg nekünk Hegedüs Nándor — csak egy Zsidó Párton keresztül lehet elérni. Nem fér ez belé sem a magyar párt, sem akármilyen többségi párt programjába. Erzi ezt nagyon jól Hegedüs Nándor is, amikor már előre azzal tér ki ez igazság elöl: ellensége annak, hogy a zsidók tart-ság politikai érdekből szinte sportszerűleg állandóan felszínre a zsidókérdést.

Közös demarsban tiltakoznak az ellen-zéki vezetők a választási terror ellen

Dr. Dobrescu Aurel volt földművelésügyi alminiszter el-tűnt: a hatóságok is lázasan keresik, mert a bukaresti vizsgálobiro maga elé idézte az erdőpanamák ügyében

Bucuresti-Bukarest, május 27. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Minthogy a választási terror egyes országrészekben egyre nagyobb lesz, az ellenzéki pártok vezetői közös akcióra határozták el magukat. Bratianu György, dr. Lupu és Goga, a „kisantant” vezetői ma értekezletet tartottak, amelyen beszámoltak az egyes pártszervezetektől beérkező jelentésekről. E jelentések alapján, minthogy a választások szabadsága és tisztasága nem látszik biztosítva, elhatározták, hogy audiencián jelennek meg az uralkodó előtt és a leg-főbb alkotmányos fórum védelmét fogják kérni a kormány erőszakoskodásaival szemben.

A nemzeti párt csatlakozni fog a kisantanthoz

Az „Adeverul” szerint a kisantant akciójához a nemzeti parasztpárt is csatlakozni fog, amennyiben az atmoszféra nem változna meg a legrövidebb időn belül, az ellenzéki pártok ünnepléses deklarációjában közölni fogják, hogy vissza lépnek a választási propagandától és átengedik a teret a kormánypártnak és a szélsőségeseknek.

Mironescu királyi audienciát kért

Az Adeverul információi szerint Mironescu volt miniszterelnök, a nemzeti parasztpárt megbízásából kihallgatást kért a királytól, hogy a megyei és községi tanácsok feloszlásának kérdésében tör-

tént kormányintézkedések törvényességét, illetőleg a párt álláspontját az uralkodó tudomására hozza. A lap úgy tudja, hogy az udvari marsalli hivatal értesítette Mironescut, hogy az audienciára csak a választások után kerülhet sor, mert Károly király e héten már nem tart kihallgatásokat.

Nagy ellenzéke lesz a kormánynak

Bucuresti-Bukarest, május 27. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Munteanu-Rámmic belügyi alminiszter kijelentette az Uj Kelet munkatársára előtt, hogy a kormány a liberális párttal kizárólag választási kartell kötött. Mihelyst a választások végetérnek, a liberális párt ellenzékebe fog menni, a Jorga-Argetoianu-kormány pedig folytatja munkáját mai összetételében.

Politikai körökben az az általános vélemény, hogy az új kormánynak rendkívüli nehézségekkel lesz kénytelen a parlamentben megküzdeni. Egrészt a kormánypárti többség nem homogén, másrészt pedig amennyiben a liberálisok ellenzékebe mennek, úgy a nemzeti parasztpárttal, a georgistákkal, valamint a többi román és kisebbségi pártokkal együtt mintegy 200 főnyi ellenzékkel fogja magát a kormány szemben találni. Egy ilyen nagy ellenzékkel szemben a kormányzás rendkívül nehéz lesz. Eppen ezért a jelenlegi kormánynak nem jósolnak hosszú életet.

A választási terror

Bucuresti-Bukarest, május 27. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A bukaresti lapok újabb választási erőszakosságokról számolnak be. Különösen a Vaslui megyében dühöng teljes erővel a terror. A vaslui megyei prefektus betiltotta ugy az ellenzéki pártok, mint a Zsidó Párt propagandagyűléseit. Azonkívül kormánypárti verekedő bandák járják be a falvakat, amelyek botokkal és késekkel operálnak és amelyeknek eddig több mint száz áldozatuk van. A nemzeti parasztpárt klubjának tábláját letépték. Azoktól a kocsisoktól, akikről ellenzéki érzelmeket teteleznék fel, megvonták a közlekedési engedélyt. Jellemző a hangulatról az a távirat, amelyet Andrei professor, volt földművelésügyi alminiszter, volt kamarai alelnök, a nemzeti parasztpárt listavezetője intézett Károly királyhoz: „Egy volt alminiszter, aki röviddel ezelőtt Felséged bizalmának örvendett, mélyen elszomorodva és felháborodva afelelt, hogyan szennyezik be Felséged uralkodása alatt rendezett első választásokat. Felséged tudomására hozza, hogy Vaslui város és megye felfegyverzett verekedő bandák uralma alatt áll. Eddig hét súlyos és negyven könnyebb sérültje van a bandáknak. Kérjük Felséged vé-

delmét, mert a törvény nem jelent semmit a vaslui hatóságok számára, sem pedig a verekedő bandák számára, amelyeket Felséged iránti tiszteletből nem akarok ebben a táviratban kvalifikálni.”

A Patria mai száma azt a feltűnést-keltő hírt közli, hogy Dobrescu Aurel volt földművelésügyi alminisztert a kor-

mány bérencei erőszakai elhurcolták Fogaras megyéből ismeretlen helyre. Egyelőre senki sem tudja, hol tartózkodik dr. Dobrescu Aurel. Másrészlől viszont a hatóságok ugyancsak keresik Dobrescu Aurel, aki ellen megvesztegetés miatt eljárás indult meg és akit csütörtök délelőttre magához idézték a bukaresti törvényszék vizsgálóbírája.

A megyei tanácselnököket hivatalnokknak osztják be

Cluj-Kolozsvár, május 27. Tegnap délben közgyűlést tartott Kolozs megye tanácsa. A közgyűlést a prefektus hívta össze azal a céllal, hogy azon a megyei tanács állandó bizottsági elnöke hatáskörének megvonásáról szóló királyi dekrétumot olvassa fel. Mielőtt ez megtörténhetett volna, Hatiegan Emil dr., a nagytanács elnöke nyilatkozatot olvasott föl, hogy a közgyűlés összehívása törvénytelen, miként törvénytelen az állandó bizottsági elnök hatáskörének a megvonása is. A nemzeti parasztpárti tagok a nyilatkozat felolvasása után kivonultak a megyeház nagyterméből. Csak a magyar tanácsstagok maradtak benn, akik kétségbevonták a prefektusnak azt a jogát, hogy az ülésen elnököljön. Így az ülés anélkül fejeződött be, hogy azon a prefektus a dekrétumot felolvashatta volna. Kolozs megye tanácsát ezek után valószínűleg fel fogják oszlatni.

A megyei tanácselnökök sorsáról a következőket írja a Drumul Nou: A volt tanácselnökök továbbra is kapják fizetésüket, kivéve a napidíjakat és a reprezentációs költségeket. Megmaradnak megyei hivatalnokknak. Szolgálati beosztásukról a prefektus fog intézkedni.

Dr. Klein Miksa Beszarábiába utazott a propaganda irányítására

Cluj-Kolozsvár, május 27. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Dr. Klein Miksa, a Zsidó Párt erdélyi ügyvezető alelnöke a pártközpont megbízásából Kisenevbe utazott, hogy a beszarábiai választási kampányt személyesen irányítsa. Távollétében a központi irodát Jambor Ferenc a párt erdélyrészi főtitkára fogja vezetni. A telefonszám és a levelezési cím ugyanazok maradnak. A szilágymegyei propagandát dr. Weisz Jenő fogja vezetni.

Dr. Klein Miksa egyébként tegnap délelőtt felkereste dr. Sánpetran vezető kolozsvári járásbíró és felhívta figyelmét arra, hogy legutóbb a községi választásokon a ki nem váltott szavazóigazolványokat illetéktelenek kaparintották meg és szavaztak le velük. Sánpetran dr. kijelentette, hogy az ilyen visszaéléseket a legnagyobb eréllyel fogja megakadályozni. A vezető járásbíró utasította az összes jegykiosztó bírakat, hogy szombaton este hat órakor a szavazólapok kiállításának lezárása után terjesszenek listát eléje azokról, akik kiváltották idejében igazolványukat.

ciája halálra ítélné a magyar pártot, amelynek egyik leglelkesebb harcosa éppen ő? Hát vajjon a magyar párt azért alakult, hogy a magyarok sportszerűleg állandóan felszínre tartsák a magyar kérdést? Amiképpen a magyar pártot az teremtette meg, hogy van Romániában kisebbségi magyar kérdés, nem pedig megfordítva, éppen úgy a zsidóság sem ráncigálta elő a hajánál fogva a zsidókérdést, hanem a zsidókérdés teremtette meg a Zsidó Pártot.

Minden elismerésünk mellett, amely Hegedüs Nándor munkásságát kísérte,

nekünk Zsidó Pártra és zsidó képviselőkre van életbevágó szükségünk, akik éppugy fogják felgöngyöltetni a parlament előtt a zsidóság vitális kérdéseit, miként teszik azt a magyar párti képviselők a magyar-kérdéssel. Meg vagyunk arról győződve, hogy az erdélyi magyar párt és a magyar-ság nem fog ráfizetni a Zsidó Pártra. Meg fogja érni a magyar pártnak az elvesztett zsidó szavazatokat az, hogy teher mentesítve lesz a zsidókérdés természet-szerűleg terhes ballasztjától és a közös kisebbségi küzdelemben pedig erős támaszt fog találni a zsidó képviselőkben.

Utastítás a bizalmi férfiak és választók részére

1. A választói igazolvány aláírandó, különben érvénytelen.
2. Szavazni csak abban a kerületben lehet, ahova a választói igazolvány szól. A választási szekció az igazolványon római számmal van megjelölve. Kolozsváron a
  - XXIV. Szavazóhely a Honvéd uccai elemi iskola.
  - XXV. Szavazóhely a városháza.
  - XXVI. Szavazóhely az Iparosgyelet székháza, Főtéren.
  - XXVII. Szavazóhely a Petőfi uccai elemi iskola.
  - XXVIII. Szavazóhely az Eperjes uccai tanítóképző.
  - XXIX. Szavazóhely a Ferenc József uti G. Baritii liceum.
  - XXX. Szavazóhely a malomuccai G. Baritii liceum.
  - XXXI. Szavazóhely a prefektura.
3. Akiknek választói igazolványán az illetékes szavazó körlet megjelölve nincs, mind a városházán szavaznak.
4. A bizalmi férfiak függetlenül attól, hova szól az igazoló jegyük, ott szavaznak, ahol e minőségben működnek.
5. A bizalmi férfiaknak csak abban a körletben van szabad ki- és bemeneteli joguk, ahová az igazolványuk szól.
6. A választás csak egy napig tarthat, kezdete reggel 7 óra, vége este 8 óra. Ha azonban este 8-kor még vannak szavazók, meghosszabbítandó, de legfeljebb reggel 8 óráig, amikor minden körülmények között befejezendő. A választás egy nappal, mint éjjel legfeljebb egyszer szakítható meg maximum 2 órára, azonban a terem üresen nem hagyható. A bizalmi férfiak jogosítva vannak benn maradni és feltétlenül legalább egy maradjon is az urna mellett.
7. A szavazók a pecsétet lehetőleg egy tegyék reá a szavazó lapra, hogy az a lista közepére esék. Ha ugyanis a pecsét több listán keresztül van útve, a szavazat semmis. Hogy ez elkerülhető legyen, íssük a pecsétet a lista közepére. A lista négy rétet összehajtható még bent a fülkében, úgy, hogy a pecsét belül legyen és ne legyen látható. Aki nyitott listát ad át vagy úgy hajtotta össze, hogy a pecsét látható, annak szavazata semmis. Félreértések elkerülése végett: minden lista a tiszta oldalán az elnök pecsétjével van ellátva. Ennek a pecsétnek szabad látszania, sőt az a helyes, ha úgy hajtjuk össze, hogy ez a tiszta oldal, melyen csak az elnök pecsétje van, legyen kívül.
8. Minden választónak jogában van kétségsébe vonni a másik személyazonosságát. Vigyük tehát magunkkal igazoló okmányainkat, hogy szükség esetén igazolhassuk magunkat.
9. Figyeljünk meg azokat, akikkel érvényes szavazunk és ha kétséges az illető azonosága, azonnal kontesztáljuk meg, az elnökhez intézet szóbeli bejelentéssel.
10. A bizalmi férfiak különösen ügyeljenek az azonoságra, a legkisebb kétség esetén azonnal kérjék az elnöktől az illető leigazoltatását. Figyeljék az arccokat, nehogy valaki kétszer szavazzon s ha gyanus, igazoltassa.
11. A bizalmi férfi írja fel minden le-szavazott zsidó szavazó nevét és óránként adja le a választási irodának. Ezt a munkát egymás között osszák fel, egy írjon, a többi figyelje a szavazatokat és a szavazás menetét, hogy szükség esetén kontesztálhasson.
12. Bármilyen rendellenesség miatt írásbeli kontesztáció adandó be a bizalmiakhoz eljuttatott blankettákon, ahol az üresen hagyott helyen a rövid tényállás előadandó.
13. A szavazóhelytől számított 500 méteres körzetben a rendfenntartás a körleti elnök hatáskörébe tartozik. Minden rendező, propagandát, szavazók akadályozását azonnal jelentsük, kérjünk intézkedést és ha közbenjárásunk eredménytelen, azonnal írásban kontesztáljunk és jelentsük a választási irodának.
14. A szavazás napján mindennemű propaganda szigorúan tilos.
15. A bizalmi férfiak vegyenek részt a szavazatok összeszámlálásában és minden egyes körletből azonnal jelentsék az ered-

ményt a választási irodának. Telefonszám 4.16.
Az összeszámlálásnál vigyázni kell ne-hogy semmis szavazatok érvényeseknek nyilváníttassanak, vagy fordítva.

Semmisek azok a szavazatok, amelyeken a tiszta oldalon nincs rajta az elnök ellen-örző pecsétje, a nyitva átadottak, amelyek kívül vannak, amelyeken valamely név ki lett törölve, vagy más név hozzá lett írva, vagy ha a pecsét egyszerre, vagy külön-külön több listára lett rányomva.
14. A kolozsvári listánk a második oldalon jobbra fent van, száma: 8.
A Romániai Zsidó Párt vezetősége.

Dr. Rozván Jenőt beszállították a közkórházba orvosi kezelés végett

Oradea-Nagyvárad, május 27. Szombaton foglalkozott a törvényszék Mitescu-Roxin tanácsa dr. Rozván Jenő ügyével és mint ismeretes, a bíróság fenntartotta az előzetes letartóztatást. Már ezen tárgyaláson a védelem előterjesztette dr. Galdau orvos röntgenvizsgálóról szóló jelentést, amely szerint dr. Rozván Jenő bordatörést szenvedett.
Tegnap Lugonci vizsgálóbírónak szóbelileg javaslatot tett dr. Berariu törvényszéki orvos arra, hogy dr.

Rozván Jenőt kezelés végett utalja be a közkórházba. A vizsgálóbíró az orvosi vélemény alapján tényleg még szombaton elrendelte a kórházba utalást, amelyet vasárnap délelőtt 10 órakor foganatosítottak is.
Dr. Rozván Jenőt a közkórház földszintjén az egyik betegszobában helyezték el. Dr. Pop Sándor főorvos vette kezelés alá, tapasszal látta el a törés helyét. A kórházban egy rendőrszem teljesít szolgálatot dr. Rozván mellett.

A londoni rendőrség leleplezte Schirru olasz anarchista bűntársait, akik újabb merényletekre készültek Mussolini ellen

London, május 27. A Daily Express közlése szerint a londoni rendőrség leleplezte Schirru anarchista londoni bűntársait, akik újabb merényletekre készültek Mussolini miniszterelnök ellen. A titkos szervezet több tagját lefogták, de a vezető ugylátszik megneszelte a nyomozást és eltűnt Londonból. Beigazolást nyert, hogy a terroristák repülőgépen bombákat akartak szállítani Rómába s pilóta is akadt, aki a szállítást az olasz fővárosba elvitte volna

a gépen. A nyomozást folytatják.
Schirru, mint ismeretes, hónapokkal ezelőtt merényletre készült Rómában az olasz kormányelnök ellen s tettének kivételében sikerült őt a rendőrségnek megakadályoznia. A terrorista vallatásakor elmondotta, hogy londoni szervezet pénzelte.
A letartóztatottak olaszok. A rendőrség közölte az eddigi nyomozás eredményét a Foreign Office-szal és a londoni olasz nagykövettel.

A spanyol kormány rendeleti uton, gyakorlatilag kezdte meg a radikális lefegyverzést

Kiéleződik a viszony a spanyol köztársaság és a Vatikán között. Katalóniában Macia ezredes pártja győzött a választásokon
Madrid, május 27. A hadügyi költségvetés 200 millió pezetéval történt csökkentése után sor kerül a tengerészet budgetjének leszállítására is. Spanyolországból a tökéltáramlás változatlan erővel tovább tart. Emiatt a kormány újabb szigorító rendszabályokat léptetett életbe. A határvidékeken a vámörsegek és határrendőrség mellé különleges rendőrséget szerveznek a pezetát csempésző siberek és ázsító-török ellen. A pénzkiviteli tilalmi ren-

Ha izzad a lába

keze. hónalja, csakis
SUDEOL - kenőcsöt
használjon.
Biztosan gyógyít, anélkül, hogy a bőrnek ártson. Kapható minden gyógyszer-tárban és drogeriában.

deletet teljes szigorral fogják vég-hajtani. A rendelet ellen vétőket a róságok fogházbüntetéssel sujtják.

Zamorra miniszterelnök fogadta munkásság baloldali vezetőit, akik előtte azt hangoztatták, hogy az öszsmunkásság híve a köztársaság államformának

s az a réteg, amelyet ők képvisel-nem állott összeköttetésben a re-bontó elemekkel, akik két hét előtt gyujtogatásokat és zavargásokat idézték. Ezzel egyidejűleg a korm-elhatározta, hogy 76 gyalogezred k-a jövőben csak 31-et tart fenn és tisztek létszámát 23 ezerről 7 ez-szállítja le.

London, május 27. Barcelonából lentik, hogy Katalóniában a vála-tásokon Macia ezredes pártja 39 m-dátum közül huszonkettőt megszerz-Hat kerületben pótválasztás lesz.

A Daily News Chronicle távir-szerint a Barcelonához közeleső m-resai bányavidéken munkaszavargá-törttek ki. A zavargók be akartak tolni több bányüzembe, hogy a ber-dezéseket összerombolják. Csendő-közbeavatkozásával a rendet hely-állították.

A madridi kormány hét létszám-feletti tábornokot, 300 ezredesét és más tiszteket rendelkezteti áll-mányba helyezett.

Hat madridi lovasezredet kettőre v-tak össze és két gyalogoshadosztály-egyét formáltak.

Berlin, május 27. Római jele-szerint a Vatikán és a spanyol k-mány között a viszony tovább élész-A Szentzsék azt tartja, hogy a köm-gazdasági kormány megsértette az 18-konkordátumot s ezért valószínű-nessé teszi a Vatikánban a spanyol-nunciust. Másfelől a Vatikánban csak ügyvivő fogja képviselni Spaa-országot, mert a Szentzsék a kinev-szándékolt követvőt az agrément-t megtagadta. Egyidejűleg Segura spaa-hercegek a pápa előtt audienciára beszámolt a spanyolországi esee-nyekről.

A napokban még több más spa-püspök Rómába érkezését várják.

Londoni jelentés szerint a spa-országi angol biztosító társaság elhalmozzák a zavargások és az el-zások kockázata elleni biztosítási al-latokkal. A biztosítók nem valami lelkesedéssel fogadják az üzleti al-latokat s alig kötnék üzletet, meg-helyzet Spanyolországban nem jóval biztat.

Londoni gazdasági körökben mindig tartanak a boisevizmus ve-delmétől.

Dávid Golder

a szegény zsidófiúból lett nagy-bankár életének regénye fölemelk-étől bukásáig. Irene Nemirovs-regénye egyike az utóbbi évek le-gyobb sikerü könyveinek
Ára füzve 136 lej.
Ára kötve 204 lej.
Kapható az UJ KELET könyvos-lyában.

A román

E
O

A francia kormány Románia a román kül

Bucuresti-Buka Kelet tudósítóját lentése szerint a növekvő idegessé figyeli a keleteu-sági és politikai német vámanió-most attól tart, g-yarország is be-keppen egyet Németséghez zel a ténnyel má-molt a francia-mán kereskedelm-meggyőzték a fr-hogy a jövőben frankofil politiká

A román korm-orientációja anna-franciákat, minth-mán külpolitika r-gazdasági akciój-Quai d'Orsay ho-külpolitika a há-tiz esztendőben e-kus politika volt-nem szünetk ma-nagy francia sz-jelentős része vo-kialakulásában. M-pen csengő kijele-két nép közös szá-mérsékletéről, kul-denciájáról. Köztu-a román diplomác-a bukaresti küli-mesen belenyugó-hajtsa a Párizsbo

Reális helye

Az utóbbi évbe-gyökeresen megvá-kegyetlen realitás-kormányt annak s-romantikus külpo-gazdasági érdekek-litikával cserélje-krízisének általan-terjedő megoldása-vetségi konferenc-gyakorlati értékü-tanúságot. Ilyen m-ániának gondos-mezőgazdasági t-És minthogy Né-európai állam, ah-gabonastokk elhel-természetes dolog-nagy súlyt hely-megkötdendő keres-

Nagy reske

Ezzel párhuzam-ban különböző m-tek, amelyek egy r-szükségét hangoz-egészségügyi mini-ezelőtt az Uj Kele-ban ugyancsak ki-mények parancsol-országhoz való gaz-a román külpoliti-tatásáról van egy-ről, hogy a román-külpolitikai tevék-különösképpen, ha-kájában nagyobb-sitson magának.

A rom érinti nyekr

Egyes francia k-tették a gazdasá-hivatkozást. Így t-hogy ebben a pill-ség váltotta fel a-zavartalan és bará-csolatokat Románi-zott. A román ko-leg kinosan érinti

Leszállított árak mellett, vegyileg fest, tisztít „UNIO“ Clu Régi, o

Ezer és ezer vásárló csodálja olcsó nyári vásárunk árait!

Jöjjön Ön is, győződjön meg, Önben is egy új meglepéget vevőt nyerünk!

Heller & Molnár

divat nagyáruháza Cluj, Cal. Reg. Ferdinand No. 15.

Szines batisztok	10.-
Mosott fehér vászon	19.-
Francia crepon szineken	19.-
Divatmintás mosódelének	27.-
Szintartó ingzefirek	29.-
Mintás ruhaselymek	36.-

A román külpolitika szenzációja:

Ehidegült a viszony Franciaország és Románia között?

A francia kormány rossz szemmel nézi a német-román kereskedelmi tárgyalásokat, mert attól tart, hogy Románia is a középeurópai blokkhoz akar csatlakozni. A kormány hivatalosan is leszögezi a román külpolitika teljes függetlenségét

Bucuresti-Bukarest, május 27. (Az Uj Kelet tudósítójától). A párizsi lapok jelentése szerint a francia kormány egyre növekvő idegességgel és nyugtalansággal figyeli a keleteurópai államok új gazdasági és politikai orientációját. Az osztrák-német vámunió után a francia kormány most attól tart, hogy ebbe az unióba Magyarország is be fog lépni, ami tulajdonképpen egyet jelent Magyarországnak Németországhoz való csatlakozásával. Ezzel a ténnyel már hosszabb idő óta számolt a francia külpolitika. A német-román kereskedelmi tárgyalások azonban meggyőzték a francia kormányt arról, hogy a jövőben Románia száz százalékos frankofil politikájára sem számíthat.

A francia orientáció

A román kormány új gazdaságpolitikai orientációja annál is inkább meglepte a franciákat, minthogy a háború óta a román külpolitika minden egyes politikai és gazdasági akcióhoz kikérte előzőleg a Quai d'Orsay hozzájárulását. A román külpolitika a háború befejezését követő tíz esztendőben egy ugynevezett romantikus politika volt. A román államférfiak nem szüntek meg hangoztatni, hogy a nagy francia szövetséges támogatásnak jelentős része volt a mai országhatárok kialakulásában. Másfelől kölcsönösen szépen esengő kijelentések hangzottak el a két nép közös származásáról, azonos vérmérsékletéről, kulturális és politikai tendenciájáról. Köztudomású tény volt, hogy a román diplomácia teljesen inaktív, mert a bukaresti külügyminisztérium kényelmesen belenyugodott abba, hogy végrehajtsa a Párizsból kapott szuggesziókat.

Reális politika a romantika helyett

Az utóbbi évben azonban ez a helyzet gyökeresen megváltozott. A gazdasági élet egyetlen realitása meggyőzték a román kormányt annak szükségességéről, hogy a romantikus külpolitikát egy reális és a gazdasági érdekeket szem előtt tartó politikával cserélje fel. A mezőgazdaság krízisének általános, egész Európára kiterjedő megoldása egyre késik, a népszövetségi konferenciák csak elvi, de nem gyakorlati értékű haladásokról tesznek tanúságot. Ilyen körülmények között Romániának gondoskodnia kell arról, hogy mezőgazdasági termékeit elhelyezhesse. És minthogy Németország az egyetlen európai állam, ahol nagyobb mennyiségű gabonastokk elhelyezésére reményesség van, természetesen dolog, hogy a román kormány nagy súlyt helyezett a Németországgal megkötendő kereskedelmi egyezményre.

Nagyobb szabadság a külkereskedelmi politikában

Ezzel párhuzamosan a bukaresti sajtóban különböző megnyilatkozások történtek, amelyek egy reális román külpolitikai szükségét hangoztatták. Dan Sever volt egészségügyi miniszter néhány hónappal ezelőtt az Uj Keletnek adott nyilatkozatában ugyancsak kijelentette, hogy a körülmények parancsolólag előírják a Németországhoz való gazdasági közeledést. Nem a román külpolitika gyökeres megváltoztatásáról van egyelőre szó — csupán arról, hogy a román kormány kiterjessze külpolitikai tevékenységének területét s különösképpen, hogy külgazdasági politikájában nagyobb akciószabadságot biztosítson magának.

A román kormányt kínosan érinti a gazdasági körülményekre való hivatkozás

Egyes francia körökben ürügynek tekintették a gazdasági körülményekre való hivatkozást. Így történt azután meg az, hogy ebben a pillanatban enyhe feszültség váltotta fel a tizenöt év óta teljesen zavartalan és barátságos külpolitikai kapcsolatokat Románia és Franciaország között. A román kormányt természetesen kínosan érinti a francia politikai kö-

rök aprehozója. A kormány igyekszik mindent elkövetni a régi jóviszony helyre állítása érdekében. Párizst ismételtlen biztosították Románia őszinte és lajális barátságáról. Ugyanakkor azonban nem hallgatták el azt sem, hogy az ország gazdaságilag sűrű helyzetben van s kénytelen mindent megtenni, hogy termékei számára felvevőpiacot biztosítson. Az eddigi jelentések szerint ez az érv nem látszott meggyőzően hatni a francia kormányra. Éppen ezért a kormány elhatározta, hogy igyekezni fog meggyőzni a francia vezető köröket, valamint a francia vezetőket arról, hogy a gazdasági kapcsolatok kiépítése még nem jelenti a Franciaországgal szembeni barátság és szövetségi hűség feladását.

Az akció sikere érdekében közelebről

nagy változások lesznek a román diplomácia karban. A külügyminisztérium vezetését Mitileanu veszi át, Ghica jelenlegi külügyminiszter pedig, akinek Franciaországban rendkívül kiterjedt kapcsolata vannak, a párizsi követség élére fog kerülni.

Egyebekben a bukaresti lapok egyöntetűen megállapítják, hogy a francia-román jóviszony elmérgesedése meglehetősen nehéz helyzetbe hozta a kormányt. Az általános vélemény az, hogy Jorga professzor kormánya elsősorban külpolitikai nehézségekkel lesz kénytelen megbírkózni s külpolitikai kérdéseken fog mulatni magának a kormánynak a sorsa is. Jellemző egyébként a helyzetre az a hivatalos kommuniké, amelyet a kormány a külpolitikai orientáció kérdésében közlé-

A MEM BERETVAKREM
ELŐNYEI
BŐSÉGES HAB-KIMÉLI A PENGÉT
HIGIENIKUS. — GAZDASÁGOS
HOVEM FÜNDADARAB KAPNATO AZ ÖSSZES SZAKKÜZLETBEN
PRÓBÁJA KI, HOGY MEGGYŐZŐDHESEN
VETÉREPÉNYELET: M. MARGULIUS BUCURESTI, SMARDANA

tett és amely a következőképpen hangzik: **A miniszterelnökség kommunikéje**

A miniszterelnökség sajtóirodája kommunikéjét tett közzé, mely szerint több külső és belföldi lapban napvilágot látott hírekkel szemben a miniszterelnökség megállapítja, hogy egyetlen pillanatig sem volt és nem is lehetett szó olyasmiről, hogy egy külföldi állam intervenciója lehetséges lenne Románia gazdasági külpolitikájának befolyásolására. Románia szuverén állam, kormánya a nemzeti függetlenség érdekeit képviseli, amelyeket az ország elsőrangú gazdasági érdekei sohasem érinthetnek. A román mezőgazdaság bizhat a kormány megfelelő intézkedéseiben és ne adjon hitelt a tendenciózus híreszteléseknek, amelyek csak a nyugalmat akarják zavarni.

A londoni Rotschild-bankház részvesz a bécsi Kreditanstalt szanálásában

Igaznak bizonyultak az Auspitz, Lieben & Co. bankház nagy passzívairól szóló hírek

London, május 27. A londoni Rotschild-bankház részt fog venni a bécsi Creditanstalt szanálásában.

Több gazdasági lap bécsi tudósítások alapján azt írja, hogy a szanálásra váró intézet státusában újabb hiányok jelentek meg, amelyek nem is egészen jelentéktelenek és amelyek fedezése érdekében most tárgyalásokat kell megindítani.

Bécsben lehetségesnek tartják, hogy a bécsi Rotschild Lajos báró még néhány

hónapig meg fogja tartani a Creditanstalt elnöki állását, de ez csak a szanálás előmozdítása érdekében történik, mert visszavonulási szándéka megmászható. A szanálási művének végrehajtására az Amsterdamsche Bank vezérigazgatóját, Van Hengelt kombinálják.

Bécs, május 27. Az Auspitz, Lieben & Co. bankház nagy passzívairól szóló hírek igaznak bizonyultak.

Egy párizsi konzorcium, melynek élén a

Credit Lyonnais áll, 50 millió sillinget fog adni a bank szanálására. A többi 50 milliót angol pénzcsoport, benne a londoni Rotschild-bankházzal fogja fedezni.

A bank válsága régi spekulációs üzletek veszteségeinek következménye. A pénzintézet csak addig tudta titkolni valóságos helyzetét, amíg a Creditanstalt szilárdan állott. Ennek válsága világosságot derített az Auspitz, Lieben & Co. bank veszteségeire is.

Naponta ezer foglalási kérést nyújtanak be a kolozsvári törvényszéken

Ötszázlejes tartozásért lepecsételik az üzlethelyiségeket. Majdnem kétszeresére emelkednek a lefoglalt követelések a súlyos perköltségek következtében

Cluj-Kolozsvár, május 27. (Az Uj Kelet tudósítójától). Az embernek minduntalan eszébe ötlenek a milliárdok. Az a sok milliárd, amelyet tizenkét év alatt emeltek ki az államkasszából a panamisták. Eszünkbe jut a híres petróleumpanama 4-5 milliárddal. A Ferro-Chimicá a maga 18 milliárdjával. A fekete szeszt 8 milliárdra taksálják. Összesen vagy harmincmilliárd. Csodálatos, hogy csak 11 milliárd deficitje van az államkasszának. Ugy volna logikus, ha ez a sok milliárd mind hiányozna. Ebben az esetben hiányozna az ország egy évi költségvetése.

A perspektivák mindenféleképpen kétségbeesztők. Azt mondják, elértük a krízis mélypontját. Ennél rosszabb már nem lehet. És ebben igazuk van a gazdasági jószíntezeteknek: ennél rosszabb már valóban nem lehet. Csak tegyük kirándulást az emberek közé, beszéljünk egy végrehajtóval, beszéljünk egy szerencsétlen állami tisztviselővel, akinek fizetéséből havonta az áldozati adót vonják le, látogassunk el egy külvárosi iparos vagy kiskereskedő üzletébe és meglátjuk a költségvetési deficitnek minden kétségbeesztő következményeit. Ezeknek az embereknek az egzisztenciáját tőri ketté a költségvetési deficit

Ezer lefoglalási kérés naponta

Találkozunk egy néhány számmal. Ezek a számok mutatnak rá elsősorban arra a nyomorra, mely az országban állítást elérte mélypontját. A foglalások, zár alá vételek és fizetési letiltások statisztikája ez, mely rámutat arra, hogy kiket sujt elsősorban a gazdasági krízis. A kolozsvári törvényszéken vezetett nyilvántartá-

sok szerint közel ezer letiltási, illetőleg lefoglalási kérést nyújtanak be és ezek a kérések elsősorban az alkalmazottak ellen szólnak, legyenek azok akár állami, akár magánkezekben lévő vállalatok szolgálatában. Mindazonáltal a végrehajtások utján inkasszált összegeknek 50 százalékát a kereskedelem szolgáltatja.

1000 lej alapösszeg — 920 lej költség

Néhány érdekes példája van ennek a végrehajtási eljárásnak. Nálunk a végrehajtásokat ügyvédi irodákon keresztül eszközlik a hitelezők és az inkasszóknak ez a módja olykor duplájára emeli az alapösszeget. A különböző költségek ugyszólván felülmúlják a tartozás összegét. A múlt héten például két érdekes tétellel találkozunk. Az egyik végrehajtó ezer és kétezer lejes végrehajtást eszközölt. Az első esetben a költségek 920 lejt tettek ki, másodsor pedig 1870-et. A fizetni nem tudó polgár így ezer lej helyett 1920-at, kétezer helyett pedig 3870-et volt kénytelen kifizetni.

Zár alatt — 500 lejért

Még ennél is jellemzőbb az a rendkívül gyakran felbukkanó eset, amelynek visszasszága magában a végrehajtási eljárásban rejlik. A végrehajtási eljárás olyan szigorú, hogy ahelyett, hogy elősegítené a pénz kicserélődésének folyamatát, inkább megnehezíti az. Egy ötszáz, vagy ezer lejes végrehajtásért a végrehajtó lepecsételheti az iparosnak, vagy kereskedőnek az üzletét. Már régen így van ez a gyakorlatban és egyre jobban nyilvánul meg a kereskedelmi élet szakértői előtt,

hogy ez az állapot sokáig nem tarthat.

Amellett a zárlat megszüntetéséhez a végrehajtott összeg lefizetése után is olyan hosszadalmas és nekézkes az eljárás, hogy olykor két hét is eltelik, míg a pecsét az üzlethelyiségről lekerül és ez idő alatt a vállalatnak működése teljesen szünetel. A napokban egy szerencsétlen kolozsvári cipész járta meg úgy, hogy tíz napon keresztül futott ügyvédtől ügyvédig, míg egy minimális összegért lepecsételt üzlethelyiségéről lekerült a pecsét.

A kétségbeesztő nyomorban, amelyet még fokoz az, hogy a választási időkben szünetelnek az állami kifizetések, az ilyen rendkívül szigorú intézkedések nem lehetnek jó hatással. Olyan nehézségeket támaszt a kisegyzisztenciák számára a végrehajtásoknak ez a szigorúsága, amelyek csak hátrányára vannak a gazdasági életnek. Törvényhozási uton kell segíteni ezeken a dolgokon, mert nem lehetséges az, hogy maguk az inkasszó elősegítő törvények nehezségek meg a gazdasági élet vérkeringését.

"OLLA" GUM
a világmárka megóvja Önt a nemibetegségek-től.

Régi, de ma is a legjobb a lila dobozban Höfer gyermekhintőpor

Nem oszlatják fel a kolozsvári városi tanácsot

Amikor Argetoianu megfosztja Jorgát a tanácsosi méltóságtól. Erőteljes tempóban folyik a vizsgálat a bukaresti városi tanács ellen

Bucuresti-Bukarest, május 27. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A kormány lázasan folytatja az egész ország területén a községi és megyei tanácsok feloszlását. Konstanca megyében példának okáért egyetlen délelőtt 140 községi tanácsot oszlattak fel, mindenütt interimális bizottságokat nevezve ki. A régi királyságban különösen érdekes jelenség az, hogy a Iorga-kormány a kisebb helyeken mindenütt — liberális politikuskokat nevez ki az interimális bizottságok élére.

Vizsgálat a bukaresti tanács ellen

Tegnap délelőtt megkezdődött a vizsgálat a bukaresti városi tanács ellen is. A vizsgálatot bizottság vezeti, amelynek élén Paul Goma közigazgatási vezérfelügyelő, a belügyminisztérium jelenlegi államtitkára áll. A bizottság tagjai: Vericeanu közigazgatási vezérfelügyelő, Pavel Crudu, a csernovici tartományi igazgatóság államtitkára, Dimitrescu pénzügyi főfelügyelő és Lucescu, a legfelsőbb revíziós bizottság tagja.

A bukaresti lapok természetesen behatóan foglalkoznak ezzel a vizsgálattal, amelynek teljesen bizonyos eredménye a tanács feloszlása lesz. A bizottság tegnap délelőtt jelent meg a központi városházán, de nem találta ott Dem. Dobrescu főpolgármestert, mert ez Déván tartózkodott, választási propagandán. A Viitorul azt írja, hogy a bizottság már az első órákban súlyos visszaélésekre jött rá, amelyeket rövidesen az igazságszolgáltatási hatóságok elé fognak utalni. A Cuvantul és a Curentul, amelyek a jelenlegi kormány ügyét szolgálják ujabban, követelik a sürgős feloszlást és azzal érvelnek, hogy a nemzeti parasztpárti városi tanács egyrészt nem tett semmit a főváros érdekében, másrészt pedig a legsúlyosabb panamákat követte el.

A kormány is sajnálni fogja a feloszlást

Ezzel szemben a „Dimineța” és az „Adeverul” súlyosan kifogásolják a kormány eljárását. Az Adeverul rámutat arra, hogy ez a kormány, amely új ritmust akart az ország közéletében intronálni, alapjában véve nem tesz semmi egyebet, minthogy az előző kormányokat utánozza, a tanácsok feloszlásánál. Ezenfelül kétségtelen tény, hogy még egyetlen városi tanács sem tett annyit Bukarest fejlesztése érdekében, mint a nemzeti parasztpárti tanács, amelynek sikerült a külvárosok balkáni kinezésén változtatni és a belvárost is megszépíteni. „Maga a kormány is sajnálni fogja két hónap múlva azt, amit most csinál, de akkor már késő lesz” — fejezi be cikkét az Adeverul.

A Dimineata egy másik, igen érdekes momentumra mutat rá a bukaresti városi tanács ellen folyó vizsgálatnál kapcsolatban. Eszerint kedd délután 5 órakor kezdődött meg a vizsgálat a városi tanács ellen, de a délután fél három órakor megjelenő Viitorul máris tudnivaló, hogy „súlyos visszaéléseknek” jöttek nyomára. Ugyancsak a Dimineata írja, hogy a „kék” kerületi tanácsnak maga Iorga professzor, miniszterelnök is tagja. Tehát „Argetoianu feloszlattja Iorgát”. Mindenesetre szimpotomatikus — írja a Dimineata.

A kolozsvári városi tanácsot nem oszlatják fel

Cluj-Kolozsvár, május 27. A kormány uralomrajövele után hírek terjedtek el arról, hogy a kolozsvári városi

tanácsot rövid uton fel fogják oszlatni. Ezeket a híreket megerősítették a kormányhoz közelálló lapok hasonló információi is. Időközben azonban dr. Mihali Tivadar polgármester, aki a nemzeti parasztpárt tagja volt, átlépett a kor-

mánypártba és annak listáján van Kolozsváron listavezetőként jelölve. A feloszlásról szóló hírek Mihali dr. átlépése után vesztettek erejükből, most pedig olyan hivatalos nyilatkozat hangzott el, amely arra enged következtetni, hogy a város feloszlása — egyelőre legalább is — nem aktuális.

A városi tanács állandó bizottságának legutóbbi ülésén ugyanis Mihali Tivadar dr. kijelentette, hogy a városi tanács feloszlásáról szóló hírek légbőlkapottak. A polgármester szerint Iuliu Hațieganu professzor, Erdély minisztere kijelentette, hogy teljesen megvan elégedve a kolozsvári városi tanács

Reu nagyváradai rendőrkezesztort felfüggesztették állásából

Fodor rendőrigazgató tölti be a volt rendőrkezesztort helyét

Oradea-Nagyvárad, május 27. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Nagyváradon nagy feltűnést keltett, hogy Reu rendőrkezesztort egy a déli órákban érkezett távirati rendelet felfüggesztette

állásából. A rendőrkezesztort felfüggesztése annál inkább meglepő, mert ahhoz egyetlen indokló megjegyzést nem fűzött a távirat.

Ha azt akarja,

hogy az UJ KELET, az erdélyi zsidóság egyetlen organuma, zavartalanul teljesítse kötelességét

II Z C S S C pontosan előfizetését!

működésével és bizalommal tekint továbbra is munkája elé.

A legujabb feketeszesznyomozás során őrizetbe vették Klein Mihály nagyváradai terménykereskedőt és főkönyvelőjét

Két minisztériumi felügyelő vezetésével újabb feketeszeszvizsgálat van Nagyváradon. Dr. Roxini beidéztek a nagyváradai törvényszékhez

Oradea-Nagyvárad, május 27. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A nagyváradai pénzügyi hatóságok szerdán újabb nyomozást kezdtek a feketeszeszpanama kivizsgálására. A pénzügyminisztérium részéről Dobrote Zaharie és Anghel István inspektorok vettek részt a vizsgálatban, melynek első őrizetbevétele már megtörtént. A rendőrség kedden este elővezette Klein Mihály terménykereskedőt és Rosenberg könyvelőt. A két ember kihallgatása a késő éjszakai órákig folyt a rendőrségen. Szerdán délben mindkettőjüket átkísérték az

ügyészség fogházába, ahol Dobingeanu vizsgálóbíró és Eremeie ügyész megkezdtek kihallgatásukat. A csütörtöki napra több nagyváradai szeszgyárost idéztek be az ügyészséghez.

Az elővezetésekről dr. Secureanu vezetőügyész a következő nyilatkozatot tette.

— Nem tartóztattunk le senkit. Dobrote Zaharie és Anghel István felügyelők rendelkezése előzetesítették Klein Mihály terménykereskedőt és könyvelőjét, de ezeket nem tartóztattuk le.

hanem csak a nyomozás érdekében őrizetbe vettük. A mai napon még több szeszgyárost fogunk kihallgatni, amelyekből az eddig még fel nem derült részleteket fogjuk megvilágítani.

Dr. Popovicu ügyész ugyancsak a szerdai napra magához idézte dr. Roxini Teodor volt nemzeti parasztpárti képviselőt, aki azonban jelentős okokra való hivatkozással nem jelent meg a kihallgatáson. Roxini ellen egy Szilágyi nevű ember tett feljelentést a nagyváradai ügyészségen.

Dr. Fischer Tivadar Nagyváradon

A Zsidó Párt biharmegyei tagozatának propaganda gyűlései

Oradea-Nagyvárad, május 27. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A nagyváradai zsidópárti zászlóbontás a megye zsidóságában még nem látott tömegmozdulást idézett elő. A biharmegyei tagozat vezetősége az egész megyében nagy propaganda munkát végez. Vasárnap, hétfőn és kedden nagyszabású népgyűléseket rendezett a Zsidó Párt, amelyeken impozáns módon nyilvánult meg a zsidóság népegysége. Hétfőn és kedden dr. Fischer Tivadar volt kamarai képviselő, a Zsidó Párt elnökének nagyváradai látogatása tette változatosabbá a választási propagandát. A Nagyváradon és vidéken megtartott gyűlésekről a következő részletes tudósításunk számol be:

A margittai népgyűlés

A Zsidó Párt biharmegyei listájának jelöltjei közül dr. Markovits Ignác és Leitner Zoltán, valamint a végrehajtóbizottság tagja, Leitmann Zoltán Margittán, Szentjobb községben és Zalárdon tartottak nagygyűléseket. Margittán Mann Adolf hitközségi elnök nyitotta meg a népgyűlést és beszédében hangsúlyozta a Zsidó Párt megalakulásának történelmi fontosságát az erdélyi zsidóság életében. A közgyűlés folytatását kellemetlen incidens zavarta meg. Megjelent a gyűlésen négy csendőr és oszlásra szólították fel a tömeget azon a címen, hogy a gyűlés meg tartására nincs engedély. Mann Adolf azonnal intervenált a csendőrparancsnokságon, ahol minden további nélkül megadták az engedélyt a nagygyűlés folytatására. Dr. Markovits Ignác és Leitner Zoltán tarták fel ezután a választók előtt a zsidópárti megmozdulás nagy jelentő-

ségét. A nagygyűlés határozati javaslatot fogadott el, amelyben Margitta zsidósága leszögezte a Zsidó Párthoz való csatlakozását.

A nagyszalontai pártvezetőség

Ezután Székelyhidra rándultak át a Zsidó Párt propagandistái, ahol ugyanolyan meleg fogadtatásban részesültek a zsidóság részéről. Nagyszalontán Fischer Károly korelnök vezetése mellett történt meg a Zsidó Párt zászlóbontása. A nagyszalontai zsidóság óriási lelkesedés közepette tette magáévá a Zsidó Párt programját és választotta meg a helyi vezetőséget. Elnökül Katz Lászlót választották meg, alelnökök Grosz Emil és Farkas Kálmán, főtítkár dr. Kálmán Jenő, a párt vezetőség tagjai pedig Földes Ernő, Bárdos József, Rosenberg Adolf és Weisz Jakab lettek.

A propaganda hétfői napjának jelentőségét dr. Fischer Tivadar jelenléte emelte. A Zsidó Párt a bálhánesz helyiségében tartott látogatott nagygyűlést, amelyen dr. Fischer Tivadar, Mittelmann Jakab hitk. elnök, dr. Bárdos Imre, Hirsch Henrik és Klein Hermann szóltak fel.

Fischer Tivadar dr. nagyváradai propaganda beszéde

Kedden este a zsidóság óriási lelkesedése mellett tartotta meg propaganda-gyűlést a biharmegyei tagozat. A zsidó népkönyha hatalmas helyiségében nem férték el az emberek és az uccára szorultva hallgatták végig a szónokok beszédeit. Mittelmann Jakab nyitotta meg ünnepeltetés közepette a nagygyűlést, majd dr. Fischer Tivadar, akit percekig tartó eljenzés fogadott, tartotta meg másfél óras

programbeszédét. A pártelnök rámutatott arra, hogy 1926-ban Nagyváradon egyszer beszédet tartott, amelyben hangsúlyozta a Zsidó Párt megalakulásának szükségességét. Az éveken keresztül meg nem oldott probléma most minden nehézség nélkül, ugyszólván hetek alatt annyira kiérlelődött és a Zsidó Párt ma már egy szerves egész, mely alkatrészét képezi az állam kisebbségi életének.

A pártelnök ezután köszönetet mondott a nagyváradai zsidóságnak, mely maradték nélkül a Zsidó Párt köré csoportosult. Ezután logikus menettel bizonyította dr. Fischer Tivadar, hogy a Zsidó Pártnak sorsdöntő szerep fog jutni a romániai zsidó nemzet életében. Csak a zsidó képviselők harcolhatnak a zsidóság kulturális és gazdasági jogaiért, mert csak zsidó emberek vehetnek részt népi életük minden megnyilvánulásában.

Dr. Fischer Tivadar beszéde után Silbermann József és Leitner Zoltán szóltak még fel és a gyűlés tomboló lelkesedéssel véget ért.

Minden regénynél érdekesebb olvasmány

II. Vilmos császár emlékiratai

„ESEMÉNYEK ÉS EMBEREK 1878—1918. ÉVEKBŐL

Ára 160 lej helyett 40 lej

Kapható az Uj Kelet könyvosztál áhaz Vidékre 48 lej pénz, vagy bélyeg ellenében portómentes szállítással

Női, férfi ruhákat szintelenit, fest tisztit **CZINK, Cluj**

„Ne vegy

Még a nének

Sighet-Már (Az Uj Kelet Párt márama kétségtelen. A hez néhány z nyújtott, ötv rabolni a zsid népének törk Zsidó Párthoz a határtalan Fischer József körútján. La röviden már alábbiakban p Máramaros z pagandautjárd tásunkat.

Dr. Fischer szerdán indul meglátogatása első állomás talmas lelkes ság jelöltjét képpen a falu csatlakozott a történt Aknas falván, míg sága ünnepi f Fischer József gaszkodásukró apraja nagyja zsidó lista vezi Jäger, liberális zavarni a nép meg akarta József közbelé súlyosabb köv

Csütörtökön meg dr. Fis zsidósága m Fischer József fogja kötelessé nem lesz egyet Pártra adná l Moiszin hatá az utat Fische pót a csendőrs azzal az indok zsidó képvisel tustól kapott a főszolgabírójár Ennek követk tatott Fischer rában népes dóság jelöltjét hivatalába ha vábbi nélkül l autorizációját. Fischer József gandautját é ünnepet.

Péntek délu lomának udva gyűlt össze, ho József prográn népgyűlést dr. meg, majd Fi szólásra és m fejtette ki pr akaró tapsvil beszédet, majd küldött egy hiva fel Fels gyűlés után F népes küldöts elé.

Középvísóra kisérte el Fis boló lelkesedé térve Felsővis leték szimpáti Fischer mellet

Ha ajt Vasárnap M

„Ne vegyék el egyetlen vagyonunkat, a lelkünket“

Háger visói főrabbi drámai erejű kifakadása a terrorkisérlet ellen

A máramarosi zsidóság imponáló egységben sora-
kozik fel a Zsidó Párt mögé

Még a román és a rutén parasztkok is a Zsidó Pártra szeret-
nének szavazni Máramarosban

Sighet-Máramarossziget, május 27. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A Zsidó Párt máramarosi győzelme ma már kétségtelen. A hatósági terror, amelyhez néhány zsidó bérenc is segédkezett nyújtott, ötven szavazatot sem tud elrabolni a zsidóságtól. Máramaros zsidó népének törhetetlen ragaszkodását a Zsidó Párthoz világosan bizonyítja az a határtalan, lelkesedés, amely dr. Fischer Józsefet kíséri máramosmegyei körútján. Lapunk tegnapi számában röviden már beszámoltunk erről, az alábbiakban pedig részletesen közöljük Máramaros zsidó képviselőjének propagandautjáról szóló kimerítő tudósításunkat.

Dr. Fischer József az elmúlt héten, szerdán indult el a máramarosi falvak meglátogatására. Propagandautjának első állomása Bártfalva volt, ahol hatalmas lelkesedéssel fogadták a zsidóság jelöltjét és beszédének hatásaként a falu zsidósága egyhangúlag csatlakozott a Zsidó Párthoz. Ugyanez történt Aknasuhatonon és Karácsonyfalván, míg a közbeeső falvak lakossága ünnepi fogadtatásban részesítette Fischer Józsefet és biztosították őt ragaszkodásukról. Felsőrósnán a zsidóság apraja nagyja fogadta a máramarosi zsidó lista vezetőjét. Alsórósnán Jankev Jäger, liberális bérenc meg akarta zavarni a népgyűlést, mire a tömeg meg akarta lincselni és csak Fischer József közbelépése mentette meg a súlyosabb következményektől.

Az Iza völgyében

Csütörtökön az Izavölgyét látogatta meg dr. Fischer József. A falvak zsidósága mindenütt megnyugtatta Fischer Józsefet, hogy a zsidóság tudni fogja kötelességét és az Iza völgyében nem lesz egyetlen zsidó, aki ne a Zsidó Pártra adná le szavazatát.

Moiszin határában sorompó zárta el az utat Fischer József előtt. A sorompót a csendőrség tartotta őrizetben és azzal az indoklással tartóztatta fel a zsidó képviselőjelöltöt, hogy a prefektustól kapott autorizációt előbb a járás főszolgabírójánál kell látmoztatnia. Ennek következtében Felsővisóra hajtattott Fischer József. A város határában népes küldöttség várta a zsidóság jelöltjét, majd a főszolgabíró hivatalába hajtattott, ahol minden további nélkül láttamozták a prefektura autorizációját. A közbeeső sóvuot miatt Fischer József nem folytatta propagandautját és Visón töltötte el az ünnepet.

Péntek délután a Talmud Tóra templomának udvarán ezrekre menő tömeg gyűlt össze, hogy meghallgassa Fischer József programbeszédét. Az impozáns népgyűlést dr. Harsányi Jenő nyitotta meg, majd Fischer József emelkedett szólásra és mintegy kétórás beszédében fejtette ki programját. Szünni nem akaró tapsvihar fogadta a hatalmas beszédet, majd Apel Dávid szigeti kiküldött egységre és zsidó hűségére hívta fel Felsővisó zsidóságát. A népgyűlés után Középvísi zsidóságának népes küldöttsége járult Fischer József elé.

Középvísi mintegy kétszáz zsidó kísérté el Fischer Józsefet, ahol tomboló lelkesedéssel fogadták. Visszatérve Felsővisóra, az ifjusági egyesületek szimpátiatüntetést rendeztek dr. Fischer mellett.

Hatósági pecsét a zsinagóga ajtaján

Vasárnap Moiszin községet látogatta

meg Fischer József. A zsinagóga ajtaját hatósági pecséttel zárták le. Mititeu Ioan csendőrmester szombat délután megjelent a templomban Atzberger jegyző kíséretében, aki aznap vette át hivatalát s azzal az indoklással, hogy a templom dűledező állapotban van, fegyveres őrköt állított a zsinagóga elé. Ez azonban nem akadályozhatta meg a népgyűlés megtartását és a szabad ég alatt gyűlt egybe Moiszin zsidósága.

A románok szavazzanak a románokra

Innen Borsára hajtattott Fischer József. Bár ez a töbi falvakban is megismétlődött, de Borsán különös jelentősége van annak, hogy a zsidóság tömegei mellett, a román parasztkok is lelkes szimpátiával fogadták a zsidó képviselőjelöltöt. Fischer József fel-

A visói főrabbi méltóságteljes válasza a terrorkisérletre

Mig dr. Fischer József, a Zsidó Párt jelöltje, nemes gesztussal arra szólította fel a románokat, hogy a kormányra adják szavazataikat mert ő zsidó szavazatokkal akar bekerülni a parlamentbe, addig a kormány exponensei és a liberálisok féktelen terrorral és fenyegető hanggal akarnak lelkiismereti kényszert ráerősíteni a zsidóságra és ezzel a metódussal operálnak nemcsak Szigeten, de a falvakban is. Mig Szigeten akadt egy-két zsidó bérenc, akik eszközözve szegődtek ennek a terrornak, addig csattanós és méltó feleletet kaptak a liberális vezetők Felsővisón. Ez a felelet, a maga erőteljességével és méltóságával szinte páratlanul áll a maga nemében és külön lapot érdemel az ország zsidóságának történetében.

A kormánypart kirándulása a felsővisói zsidókhoz

Tegnap Felsővisóra érkezett Urdea Jonel liberális képviselőjelölt. Urdea dr. Mann Zoltán visói ügyvéddel, — aki szintén a kormánylistán szerepel — a szigeti recept szerint összehívták Felsővisó zsidóságát is. A népgyűlésre hatalmas tömeg vonult fel és megjelent Hager Mendel visói főrabbi is.

A zsidó népgyűlés első szónoka Urdea Jonel volt, aki akárcsak Szigeten, fenyegető tónusban fejtegette, hogy a zsidók a kormányra kell szavazzanak, mert ennek ellenkezője káros következményeket fog maga után vonni a zsidóságra nézve. Ez a hang, ez a tónus, amelyre Szigeten néhány zsidó bérenc lelkesen tapsolt és a melyet a szigeti zsidó tömegek lelki megbotránkozásal fogadtak, hangos és csattanós válasza talált Felsővisón. Urdea beszéde után nyomban szólásra emelkedett Hager Mendel főrabbi.

Feszült, lázas várakozás közepette kezdte szavait. Erőteljesen és bátor, emelkedett hangon beszélt. Nagyvárad és Kolozsvár szomorú eseményeire emlékeztette Hager főrabbi a liberális képviselőjelöltet. Rámutatott a zsidóság tarthatatlan gazdasági és szociális helyzetére, majd többek között ezt mondotta:

„Ne vegyék el a mi egyetlen vagyonunkat, a lelkünket“

— Nem szabad megtörténnem az, hogy Máramaros zsidósága parlamenti képviselő nélkül maradjon. Dr. Fischer József, aki eddig is kellő ügybuzgalommal és zsidó szívénél egész melegevel szolgált a máramarosi zsidóság érdekeit — ő kell hogy legyen továbbra is Máramaros zsidó népének szószólója az ország parlamentjében. Mi megértjük azt, hogy az urak békét akarnak. Mi is ezt akarjuk. De ne vegyék el egyetlen vagyonunkat: a mi lelkünket és lelkiismeretünket.

— Főlölesleg itt minden szó. Felsővisó zsidó lakossága kivétel nélkül a Zsidó Pártra fog szavazni.

hívta a parasztkokat, hogy a román pártokra adják szavazataikat és ő a jövőben is szívén fogja viselni a románság érdekeit, még akkor is, ha ők nem szavaznak rá. A borsai zsidóság kitörő és hálás örömmel fogadta Fischer Józsefet, aki fáradságtalanul dolgozott érdekükben, a reájuk szakadt katasztrófa napjaiban és azután is.

Havasmezőn a rutén lakosság éljenezte meg Fischer Józsefet, akit a Leordinán, Petrován és Bisztrán is lelkes fogadtatásban részesítettek. A román parasztság mindenütt szimpátiával fogadta Fischer Józsefet, amely annál is érdekesebb, mert ugyanez a parasztság ellenséges magatartást tanúsított a román pártok jelöltjeivel szemben.

Bombaszerűen hatottak a főrabbi megrázó és bátor szavai. A liberálisok bizony nem számítottak ilyen határozott és gerin-

Mit kerestek Máramarosszigeten a zsidóság áruló

A máramarosszigeti zsidó bérencek nem okoz lelkiismeretfurdalást a máramarosi zsidóság imponáló egységes felvonulása és továbbra is folytatják aknamunkájukat. Most azzal próbálják félrevezetni a zsidó választókat, hogy Fischer József visszalépett a jelöléstől. E sületlenségen kívül azt is kitalálták, hogy a zsidók külön urnákat fognak kapni a szavazásra azért, hogy így ellenőrizhessék és büntethessék meg azokat, akik nem a kormányra szavaztak. Mondanunk sem kell, hogy ezeknek a híreknek senki sem ült már fel Máramarosban.

Hogy miért vannak ezek az urak annyira elkecsereve a Zsidó Párt ellen, annak jellemző oka van. Szmuk Mihályt ugyanis kinevezték az interimár bizottság tagjának a szigeti városházán és azért a pár ezer lej fizetésért árulja a zsidóságot. Herskovits Ábrahámnak pedig megígérték, hogy ha a kormánypártnak mind a négy jelöltje bekerül a parlamentbe, akkor ő lesz a városi villamosmű igazgatója. Szegény Herskovits ingyen változott át Mózes vallású zsidónak, mert sohase lesz belőle a villamosmű vezetője. Ami a harmadik példányt illeti, Frenkel Salamon, ez a notórius denuncians tiszta passzióból árulja a zsidóságot. Azért, mert ez a természet. Elért ezzel minden esetre annyit, hogy amint leül egy kávéházi asztalhoz, mindenki felkel mellőle. Jobban utálják ma Máramarosszigeten még a pestisnél is, ezt a kivénhedt árulót, akinek egész életében az árulás volt a kenvere.

Egy beszédes levél

Az Uj Kelet szerkesztősége ma az alábbi levelet kapta Erdélyi Dávidtól, a bánffyuhunyadi Zsidó Párt elnökétől.

Tekintetes szerkesztőség!

Folyó hó 25-én Kalotán, 26-án Csucsán voltam megismertetni pártunk programját és legnagyobb meglepetésemre mindkét helyen azzal fogadtak: „nyitott ajtót nem kell döngetni“. Mindenütt a legnagyobb lelkesedést találtam. Megvagyok győződve, hogy minden egyes választó teljesíteni fogja kötelességét. Azok, kik a hatóság jóvoltából kiharadtak a listából, bár szavazati jogosultságuk volna fájdalomnak adtak kifejezést, amiért nem jártak utána felvételükért. Milyen más lett volna, ha tudták volna, hogy lesz Országos Zsidó Párt.

Ez a Zsidó Párt jele

Erre a jelre szavaz minden öntudatos zsidó választó!

ces fellépésre. De a zsidó tömegeket is meglepte a főrabbi erős jellemre való magatartása és a szentéletű lelképásztor szavai a felszabadulás lelketbetöltő érzését váltották ki az egybegyűlt zsidókból, akik nem először hallanak olyan parancsoló hangokat a liberális kiskirályoktól, de még eddig nem történt meg az, hogy a zsidóság méltó és erőteljes feleletet adjon erre. Ez a felelet a zsidó öntudatnak bátor megnyilatkozása volt és példát kell hogy mutasson nemcsak Máramarosban, de mindenütt, ahol erkölcsi és lelkiismereti pessziót akarnak gyakorolni a zsidóság fölött.

Dr. Fischer József mihelyst értesült a visói főrabbi példás magatartásáról, hálás meghatódással, megleghangú levélben üdvözölte ebből az alkalomból Hager főrabbit.

A felsővisói zsidó szocialisták csatlakoztak a Zsidó Párthoz

Ugyanitt említjük meg azt az érdekes momentumot, hogy a felsővisói zsidó szocialisták csatlakozásukat jelentették be a Zsidó Párthoz és ezt egy népes munkásdelegáció közölte dr. Fischer Józseffel.

Lőb Mátyás, mint az ifjuság elnöke ismertette az ifjuság kötelességét és tetszéssel fogadott beszédében felhívta az ifjuságot, hogy csatlakozzanak a hunyadi szervezethez és vegyék ki méltóan részüket a munkából.

Dr. Erdélyi Dávid

A dicsőszentmártoni lista

Az Uj Kelet egyik régebbi számában a dicsőszentmártoni listán tévedésből Goldstein József neve helyett Groszmann Lajost irtunk. A dicsőszentmártoni listán Goldstein József van jelölve.

— A Makkabi megverte a Sabariát. Bukarestből jelentik: A Sabaria szerdai bukaresti mérkőzésén váratlanul vereséget szenvedett a Makkabi jökepesű csapattal szemben. A Makkabi lendületes, nívós játékával szemben a Sabaria viszonylag gyenge játékot produkált és általában fáradt együttes benyomását keltette. A mérkőzés tulnyomó részében a Makkabi volt fölényben, mely az első félidőben már megszerezte a győzelmet biztosító két gólt. A második félidőben lanyha mezőnyjáték jellemezte a mérkőzést.

— Erőszakkal távolították el a prágai szenátusból a tüntető kommunista képviselőket. Prágából jelentik: A prágai szenátusban tegnap zajos jelenetekre adott okot a szlovenszói Nagysomkúton történt vérengzés, melyben csendőrök adtak sortűzet kommunista tüntetők ellen. Egyik kommunista szenátor interpellációjára Slavik dr. belügyminiszter fel akarta olvasni a hivatalos jelentést, de a kommunista szenátorok ebben megakadályozták. A nagy zajongásban résztvett a karzat is, mire az elnök elrendelte a karzat kiürítését. A hallgatóság körében több kommunista képviselő is résztvett, akiket erőszakkal kellett eltávolítani a szenátus épületéből. Szünet után Slavik belügyminiszter felolvasta a hivatalos jelentést és felszólította a kommunista törvényhozókat, hogy ne hajszoljanak ártatlan embereket a csendőrgolyók elé. Ezt a felszólítást természetesen óriási zajjal fogadták azok, akikhez intéződött.

A próféta gyermek

Edmond Fleg megrázó zsidó regénye
Ára 100 lej és portó
KAPHATÓ AZ UJ KELET
KÖNYVOSZTÁLYÁBAN

AK, Cluj

Nagyszabásu utlevélpanamát lepleztek le a temesvári rendőrségen

A vizsgálat megállapította, hogy a kiadott utlevelek 75 százalékát szabálytalanul bocsátották ki. Előállították Teodorescu Tódor, Mesznicek Mária és Türkl Bertalan utlevélkijárákat. — Hamisított katonai és ügyészégi bizonyítványok

Timisoara-Temesvár, május 27. A temesvári rendőrség újabb nagyszabású utlevélpanamát leplezett le. Az erélyesen folytatott nyomozás eredményeképp valószerűleg még ma, legkésőbb azonban holnap az ügyben szereplő személyeket a rendőrség részéről lezárt aktákkal együtt átadják az ügyésznek.

Giurca Titus, az új temesvári rendőrprefektus, idehelyezése előtt a bukaresti központban az ellenőrző osztály vezetője kötelességébe tartozott. Ebben a minőségében az erdélyi és bánági prefekturák voltak hatásköre alá helyezve. Mint az erdélyi és bánági prefekturák ügyelője több ízben járt Temesvárot és Aradon is. Minden útja alkalmával feltűnt neki az a körülmény, hogy a bukaresti rendőrség által körözött egyéneket a csatolt területek rendőrségeinek területén fogják el. Ezt még talán az itteni bünyügyi osztályok ügyességének tudta volna be, sokkal feltűnőbb volt azonban az, hogy a bukaresti rendőrség által körözött egyének, kik bukaresti, illetve regáti illetőséggel bírnak, oly utlevelek felett rendelkeztek, melyeket a temesvári rendőrprefektura bocsátott ki.

Giurca Titus erről a megfigyeléséről egy körülményes jelentés keretében számolt be. Ezután a belügyminisztérium is figyelni kezdte a temesvári rendőrprefektura utleveleit, majd pedig értesítés ment a jugoszláv, lengyel, török, cseh, magyar és bolgár fővárosokban megbízott román követekhez, konzulokhoz és ügyvivőkhöz, kik érintkezésbe léptek városaik rendőrségével. Csakhamar jelentések jöttek Belgrádból, Szófiából, Konstantinápolyból, Varsóból, Budapestről és Prágából. Ezek a jelentések elmondták, hogy valahányszor romániai származású nemzetközi, kis- és nagykaliberű szélhámost elfogtak, az illetőknek teljesen kifogástalan román utlevelük volt és az utlevelet az esetek túlnyomó részében a temesvári rendőrprefektura bocsátotta ki.

Ezeknek a jelentéseknek az alapján a belügyminisztérium néhány nappal ezelőtt körrendeletet menesztett az összes prefekturákhoz, melyben elrendeli, hogy utlevelet csak olyan személyeknek adhat ki a prefektura, kik legalább hat hónapja tartózkodnak az illető prefektura területén és akiknek iratai tökéletesen rendben vannak.

Ezekben a napokban foganatosította a belügyminisztérium a más ismert áthelyezéseket és Giurca Titust azzal a megbízással küldték a temesvári rendőrprefektura élére, hogy a passzus-ügynek a végére járjon. Giurca Titus még a megérkezése napján áthelyezéseket eszközölt a prefekturán és a bukaresti központból melléje rendelt szakértőkkel, valamint Gussi felügyelővel és Nicorescu Eusebius dr. titkárral együtt az utlevélosztály aktáinak áttanulmányozásához fogott. Már az első nap megállapították, hogy az utlevelek hetvenöt százalékát szabálytalanul bocsátották ki. Száz közül átlag hetvenöt esetben hiányoztak a kérvények mellől a szükséges bizonyítványok, különösen az ügyészégi és a katonai iratok hiánya tűnt fel, hiányoztak azonban az adóbizonyítványok és az erkölcsi bizonyítványok is. Az első száz kérvény között mindössze tizenhét olyan kérvényt találtak, melyekhez az összes törvényesen előírt iratok mellékelve is voltak. A további vizsgálat azonban kiderítette azt is, hogy a látszólag rendben lévő kérvényekkel is baj van. Ugyanis számos esetben beigazolódott, hogy egy katonai, mint az ügyészégi bizonyítványok hamisak. A hamis ügyészégi és katonai bizonyítványok kivizsgálásának ügye az illető hatóságok feladata lesz.

Az utlevéltörvény előírja, hogy az utleveleket csakis az a személy veheti át, akinek az utlevelet kiállították. Ezzel szemben az átvételi lapokon naponta legalább tízszer fordultak elő a következő nevek: Teodorescu Tódor és Mesznicek Mária. Mindketten ismert „utlevélkijárák” voltak, kik ezer-ezeröttszáz lej ellenében jó összeköttetéseiknél fogva a legrovidebb időn belül szereztek utlevelet bárkinek, akár iratok nélkül is. Tegnap előállították a rendőrségen Teodorescu

Tódort és Mesznicek Mária, valamint Türkl Bertalan. Az előállítottak beismerik, hogy utlevélkijárással foglalkoztak, ezt azonban teljesen jóhiszeműen tették, megbízóik előléte után nem kutattak, megbízást kaptak, hogy iratok nélkül szerezzenek utlevelet és ők összeköttetéseiknél fogva a megbízásoknak eleget is tudnak tenni.

Piccard belga professzor Augsburgban óriási ballonján felszállott a levegőréteg tanulmányozására

Berlin, május 27. Reggel négy órakor az augsburgi ballongyár telepén Piccard belga professzor és kísérője felszállottak a professzor óriásléggömbjén a sztratoszféra tanulmányozására.

A start teljes szélcsendben történt, de husz méter magasságban élénk volt a levegőmozgás és attól tartottak, hogy a szél nekivágja a léggömböt az épüle-

A tegnapi délután folyamán ugy Teodorescu Tódor, valamint Mesznicek Mária lakásán házkutatást tartottak. Az eddigi adatok alapján Giurca Titus kijelentette, hogy tizenegy esetben sikerült bebizonyítani, miszerint a temesvári rendőrprefektura minden irat nélkül utlevelet adott ki olyan egyéneknek, kiket a román rendőrségek köröztek és kiket külföldön már le is tartóztattak. A tizenegy letartóztatott közül az egyiket a temesvári rendőrség is körözte, tehát annál feltűnőbb, hogy ez az egyén éppen a temesvári prefekturán nyervehetett utlevelet, még hozzá minden irat nélkül.

A késő esti órákig folytak a kihallgatások a rendőrségen tegnap. Giurca Titus prefektus és Nicorescu Eusebius dr. titkár számos rendőrségi alkalmazottat és beidézett hallgatókat ki és nem tartják kizártnak, hogy ezek a kihallgatások újabb meglepő adatokkal fognak szolgálni.

tek falának. A léggömb azonban szerencsés irányban sodródott s háromnegyed óra alatt teljesen a felhők fölé emelkedett s eltűnt szem elől. Piccard professzor 5-7 órát akar eltölteni nagy magasságban s közben méréseket végez, azután Freiburg és Bazel között fog leereszkedni s földet érni. Leszállásáról még nem érkezett hír.

Csehszlovákia hadserege bevonulni készült Ausztriába a német-osztrák vámunió létrejötte esetén?

Bécs, május 27. Osztrák politikai körökben az a hír terjedt el, hogy Csehszlovákia készen állt arra, hogy katonáival Ausztriába vonul, ha az osztrák-német vámuniót megvalósítják. A francia-cseh titkos katonai szerződés ugyanis bécsi vélemény szerint erre jogot ad Prágának. A csehszlovák vezérkar ugyane bécsi hírek szerint már meg is tette az előkészületeket egy

esetleges katonai beavatkozásra. Az ügy népszövetségi elintézése azonban elejét vette a dolognak és Benes külügyminiszter, súlyos fejleményektől félve, leintette a tulbuzgó katonai köröket. A nem egészen valószínű hangzó hírt napok óta terjesztik Bécsben, bár valódságát semmi sem garantálja.

Amery, volt angol gyarmatügyi-miniszter szerint Angliának nagy érdeke, hogy Európa gazdaságilag talpraálljon

Berlin, május 27. L. S. Amery Nagy-Britannia volt gyarmatügyi minisztere az elmúlt napokban Berlinben tartózkodott. A sajtó képviselői ebből az alkalomból megszólaltatták az angol államférfiut, aki Európa nagyobb aktuális problémáiról nyilatkozott.

— E pillanatban — mondotta Amery — a Németország és Franciaország közötti feszültség megszüntetése a legaktuálisabb probléma. Angolország vállalkozott a „becsületes közvetítő” szerepére. Junius elején Che-

quersban Brüning és Curtius találkozni fognak Macdonalddal és Hendersonnal. Ez a találkozó beindítója lesz a leszerelés nagy akciójának is.

— Anglia — folytatta Amery — eddig centrifugális világpolitikát folytatott. Most azonban Európa politikai és gazdasági válságának hatása alatt letért a világpolitikai vonalról és európai politikát folytat. A világháború és a békeszerződések arra készítetik Angliát, hogy tisztázza Európában a helyzetet, mert csak így tudja a brit

impériumot világpolitikailag és gazdaságilag fejleszteni és kiépíteni.

— Az angol politika kritikái gyakran beszélnek arról az önzésről, amely a birodalmat vezető politikájában. Kifogásolták főleg azt, hogy nem nézi jó szemmel a páneurópai mozgalmat. Erre az a válaszom, hogy a kritikusok gondoljanak arra, hogy az európai Angolországból nőtt ki a mi világbirodalmunk. A brit impériumnak ma is Anglia az agyveleje, de Nagy-Britannia szíve Európán kívül fekszik. Ebből a szempontból kell megítélni a brit politikát és az erőket ezen a játékon nyugszik a mi gazdasági életünk, amely még hosszú évtizedekig fogja befolyásolni közéletünket. Ez természetesen nem ellenkezik Briandnak az európai együttműködésre vonatkozó koncepciójával. Anglia csak üdvözölheti ezt az együttműködést, amennyiben ezáltal olyan ellentétek tűnnek el, amelyek eddig megakadályozták Európát gazdasági ujjaépítésében. Mi szabad kezdet akarunk biztosítani magunknak a brit impérium megoldandó feladatai tekintetében, mindazonáltal Európa gazdasági rekonstrukciója érdekében a Népszövetség keretei között mindent elkövetünk e cél érdekében.

A Zsidó Kórházegyesület új vezetősége

A Zsidó Kórházegyesület, mely 3 évi eredményes munkásságot kifejező vezetőségét f. hó 3-i közgyűlésében új igazgatóság választásával felújította, e héten tartott igazgatósági gyűlésében választotta meg a végrehajtóbizottságot, mely a kórházegyesület tulajdonképpeni vezérkara. A régi kipróbált bizottsági tagok mellé, akiknek az egyesület eddigi sikerei köszönhetőek, új, érdemes és képzett vezetőségi tagok kerültek, akik eddig is a kórházegyesület érdekében dolgoztak. Az új végrehajtóbizottsági tagok a következők lettek: Nöbel István, dr. Kertész Jenő, Heller Samu, dr. Sebestyén Rezső, dr. Jakóbi József, Léb Samu, dr. Döri Béla, László Gyula, dr. Balázs Endre, Szabó Jenő, Somogyi Miksa és vidékről dr. Reich József (Turda), marosvásáradjai Glück Fülöp (Alb-Iulia), dr. Stern Manó (Petrosani), Ordentlich Ferenc (Dej) és Ullmann Salamon (Crasna), valamennyien a zsidó közélet érdemes áldozatkész tagjai. Az orvosi szakbizottság elnöke dr. Reiter Arthur, alelnöke dr. Kappel Izidor lett.

A kórházügy iránti érdeklődést, lelkesedést, áldozatkészséget mi sem bizonyítja jobban, mint a hölgyválasztmány által rendezett helyi fehéreneműgyűjtési akció minden várakozást felülmúló sikere, melynek sürgős lefolytatása érdekében a hölgyválasztmány vezetősége ezúton kéri fel a kórházi ágynemű és fehéreneműgyűjtésére vállalkozott hölgyeket, hogy a kórházegyesület irodájával, vagy dr. Fischer Tivadarnéval, a hölgyválasztmány ügyvezető elnökjével (telefon 4-29) közöljék, hogy mikor lehet a gyűjtött tárgyakat küldeni, esetleg a gyűjtött tárgyakat fenti címre elküldeni szíveskedjenek.

A hölgyválasztmány legutóbb tartott ülésében, méltányolva azt a nagy munkát, amelyet vidéken egyes lelkes zsidó hölgyek a fehéreneműgyűjtés terén véghez vittek és hálával a jó példáért, valamint a kórház érdekében kifejtett egyéb tevékenységükért a hölgyválasztmány tiszteletbeli tagjával megválasztotta Weinberger Semunét (Dej), özv. Erős Aladárnét és özv. Mihály Károlynét (Deva), Weiszberger Bertalannét (Teius), Sztup Józsefnét (Hida), Simon Mórénét (Huedin), Áron Mórénét (Ludus), Grosz Sára (Násáud), özv. Kallus Lajosnét (Bistrița), Fenichel Mórénét (Aiud), dr. Ábrahám Józsefnét (Petrosani), Ábrahám Józsefnét (Hațeg), Salamon Lajosnét (Jibou), Treitel Izidorné (Alb-Iulia), Militzer Lajosnét (Somlyó), özv. dr. Gál Farkasnét (Sz.-Cseh), Havas Emilné (Zálu), Goró Ferencné (Turda).

A UJ KELET
bánság
Főszerke
Felelős sze
Buka
Hátszeg E
Cikkeink utá
megjelöl

Vasárnap
a Cion

A kongressz
idejét a hely
évi május hó
9 órára tüzte
helyicsoport
dinand 30. F
bizalmi ember
nyal ellátva k
vegyenek rész

— Zivataros
jelentik: A met
prognózisa sze
egyes helyeken
tök lényeges le
let Budapesten
volt.

— Megbukott
sóból jelentik:
utáni miniszter
mondását. Slav
órákban megje
s bejelentette
elnök a kormán
az új kormány
bizta a minisz
vezetésével. Az
óta hivatalban
mondását az ors
zete idézte elő.

— Megölte az
bírtokát egy örö
Maribor mellett
Heinsek Herma
rel agyonlőtte s
a lakóházát és
gyújtotta. A fő
súlyos idegbanja
mas tettét elmez
szállították a m

— Gyermekek tá
ból, a gyermeki
tőnyagaiból vas
tejkaramella.

— Kirándulás
lozsvári magán
május 31-én kirá
Ránki-szorosba.
lyenként 105 lej
Magánalkalmazot
ucca 2.), vagy
Jenő-cég.)

— Iskolai jubil
zsidó elemi isko
nepl fennállásá
Az ünnepség, at
ban lesz megtar
délutól fél 11 ó
pély, délután 4 ó
növédekének
pedig bankett. E
összes volt növe
jük, hogy érkezé
ságánál (Baross
teni szíveskedjen

— Irók és zen
donból jelentik:
társulatának h
resszusa a napot
egyik legnagyobb
Hallban. A meg
Phene Real lord
vében köszöntött
Gorell az angol k
vözölte a megjele
jelent John Eme
neves szerzők. G
Francis Croisse
tak képviselve az
részéről Ludwig
zül Heltai Jenő j
tárgyalta a szerz
Követelték, hogy
mök törvényhozás
A hangosfilm, a
kasszó, az előad
más probléma tö
tanácskozásait. A
Bécsben tartják

Csak az szavazhat, aki kiváltja a választási igazolványát

Váltsa ki tehát minden zsidó a választási igazolványát

és szavazzon a jelre

HIREK

A. UJ KELET az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja
Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő
Felelős szerkesztő: Jámbor Ferenc
Bukaresti szerkesztőség:
Hátszeg Ernő, Str. Cobălcescu 54
 Cikkeink utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg

Vasárnap lesznek Kolozsváron a Cionista Kongresszus választásai

A kongresszusi választások határ-idejét a helyi választási bizottság f. évi május hó 31-én, vasárnap délelőtt 9 órára tüzte ki az E. Zs. N. Sz. clujii helyi csoport irodájába, Cal. Reg. Ferdinand 30. Felkérem a pártokat, hogy bizalmi embereiket írásbeli igazolvánnyal ellátva küldjék ki a választáson vegyenek részt.

Dr. Weisz Jenő
Hob elnöke

— Zivataros idő várható. Budapestről jelentik: A meteorológiai intézet időjárás-prognóza szerint keleti légáramlással egyes helyeken esők és zivatarok várhatók lényeges lehülés nélkül. A hőmérséklet Budapestben ma délben 24 fok Celsius volt.

— Megbukott a lengyel kormány. Varsóból jelentik: A Slawek-kormány a delutáni minisztertanácson elhatározta lemondását. Slawek miniszterelnök az esti órákban megjelent Mesciszki elnöknel s bejelentette a kormány visszalépését. Az elnök a kormány lemondását elfogadta s az új kormány hivatalba lépéséig megbizta a minisztereket az ügyek további vezetésével. Az elmúlt év december 4-e óta hivatalban levő Slawek-kormány lemondását az ország súlyos pénzügyi helyzete idézte elő.

— Megölte az anyját és felgyújtotta birtokát egy örült. Zágrábból jelentik: A Maribor melletti Gabernik községben Heinsek Hermann földbirtokos revolverrel agyonlőtte 85 éves édesanyját, majd a lakóházát és gazdasági épületeket felgyújtotta. A földbirtokos már régebben súlyos idegban szenvedett és borzalmat tett elmezavarában követte el. Beszállították a malibori kórházba.

— Gyermek táplálása. Tejből és cukorból, a gyermeki test legfontosabb fejlesztőanyagaiból van összetéve a Stollwerck tejkaramella.

— Kirándulás a Ránki-szorosba. A kolozsvári magánalkalmazottak vasárnap, május 31-én kirándulást rendeznek a kies Ránki-szorosba. Autobuszköltség személynként 105 lej. Jelentkezni lehet a Magánalkalmazottak Szervezeténél (Unió uca 2.), vagy Czigler Lajosnál (Szabó Jenő-cég.)

— Iskolai jubileum. A marosvásárhelyi zsidó elemi iskola 1931 június 7-én ünnepli fennállásának 50 éves jubileumát. Az ünnepség, amely a zsidó Kulturháza lesz megtartva, három részből áll: délelőtt fél 11 órakor a hivatalos ünnepély, délután 4 órakor az iskola jelenlegi növendékeinek műsoros előadása, este pedig bankett. Ezen ünnepélyre az iskola összes volt növendékeit meghívjuk és kérjük, hogy érkezésüket az iskola igazgató-ságánál (Baross Gábor u. 20. sz.) bejelenteni sziveskedjenek. A rendező bizottság.

— Írók és zeneszerzők kongresszusa. Londonból jelentik: A szerzők és komponisták társulatainak hatodik nemzetközi kongresszusa a napokban zajlott le London egyik legnagyobb termében, a Station-Hallban. A megnyitáson megjelent Sir Phene Real lordmajor is, aki a város nevében köszöntötte a kongresszust. Lord Gorell az angol komponisták nevében üdvözölte a megjelenteket, akik között megjelent John Emerson, Maxwell, amerikai neves szerzők, Gerald, Charles Bourget, Francois Croisset és mások. Erősen voltak képviselve az északi népek, a németek részéről Ludwig Fulda, a magyarok közül Heltai Jenő jött el. A kongresszus tárgyalta a szerzői jogok komplexumát. Követelték, hogy a 30 éves jogot az államok törvényhozásai 50 évre terjesszék ki. A hangosfilm, a mechanikai zene, az in-kasszó, az előadási jogdíjak és számos más probléma töltötte ki a kongresszus tanácskozásait. A következő kongresszust Bécsben tartják meg.

Még nem késő

Még nem késő! Mindenki kiválthatja még a szavazóigazolványát, hogy le-szavazhasson a június 1-i választásokon. A szavazóigazolvány a mi egyetlen fegyverünk, amellyel megvívhatjuk a romániai zsidóság nehéz harcát. Rajtunk és csak rajtunk múlik, hogy ezentul ne döntsünk többé rólunk és nélkülünk. Egyetlen egy nap adatott meg nekünk a június 1. amikor megvívhatjuk sorsunkat. akik közömbösségből nem váltják ki szavazóigazolványaikat, azok ellenségei a romániai zsidó sors közösségnek. Kolozsváron ma a járásbírószágon dr. Lázár László ügyvéd teljesít inspekción a Zsidó Párt megbízásából és készséggel áll a választók rendelkezésére.

— A kisgyermek tragédiája. Zentáról jelentik: Torrai Tóth Pál tornyosi gazda hétfőn délután feleségével a városba ment misére és kilencéves kislányukra bízta félesztendő kisgyermeküket. A kislány pajtásaival játszani ment és kis öccsét örízetlenül hagyta az udvaron. A kisgyermeket egy sertés felöklelte, kéz-ujjait leharapdálta és lábait is összeharapta.

— Mélységbe zuhant teherautó. Berlinből jelentik: Hannover közelében egy teherszállító gépkocsi pótkocsijával együtt 25 méter mélységbe zuhant. Sofőrje szörnyethalt, a kocskisérő életveszélyes állapotban került elő a teherautó romjai alól.

— Nemzetközi sütőipari kongresszus lesz Budapestben. Budapestről jelentik: Május 28-án kezdődőleg Budapestben nemzetközi sütőipari kongresszus lesz. A kongresszuson harminc nemzet képviselői lesznek jelen. A kongresszuson Románia területéről, Erdélyből különösen számosan vesznek részt a nagygyűlésen.

— Briand megmaradt külügyminiszternek. Párizsból jelentik: A Havas távirati iroda jelenti, hogy a mai kormánytanácsban sikerült Briand külügyminisztert lemondásának visszavonására birni s így Briand, aki végül is engedett miniszter-társai nyomatékos kérelmeinek, megtartja a külügyi tarcát.

— Junius első napjaiban indul a Nautilus buvárhajó Bergen felé. Londonból jelentik: A Nautilus buvárhajó június első napjaiban indul Newyorkból a norvégiai Bergen felé. Sir Hubert Wilkins bélyeggyűjtőkkel utjából levelezni fog. A leveleket különleges pecsétekkel fogják ellátni a Spitzbergákon.

— Meghalt Kovács Károlyné. Pótolhatatlan veszteség érte a szilágycsehi zsidóságot Kovács Károlyné halálával, aki az ottani zsidó ifjúság és a cionista munka lelkes istápolója volt. Kovács Károlyné az igazi zsidó asszonyok közé tartozott, akinek háza mindig nyitva állt a nélkülözök számára. Halála tragikus körülmények között Kolozsváron következett be. Hozzáartozói Kovács Károlyné holttestét Szilágycsehre szállítják és ott fogják eltemetni.

— Bankrablás egy cseh városban. Páragából jelentik: Skalitz csehországi városban két álarcos rabló behatolt a városi takarékpénztárba és felfeszítette a pénztárt. Munkájukban azonban a betörőket megzavarták a bank alkalmazottai, akik revolverekkel kezükben kényszerítették a rablókat, hogy adják meg magukat. A banditák azonban nem engedtek, hanem ők is revolvert rántottak és valóságos tüzharc fejlődött ki a tisztviselők és a banditák között. A tüzharc során az egyik banditát súlyosan megsebesítették. Az egyik tisztviselőt a rablók egyike revolverrel halántékon ütött. A szerencsétlen ember eszméletét veszve került el. Állapota életveszélyes. A két banditát a rendőrség később elfogta. Kiderült róluk, hogy két hadviselő földműves, akiket a háboruban is különböző lopások és sikkasztások miatt hadbírósg elé állítottak.

— Közzétételnyilvánítás. Mindazoknak, akik férjem, illetve atyánk elhalálása alkalmából részvétirásaikkal és látogatásaikkal nagy fájdalomunkon enyhíteni igyekeztek, ezuton mondunk hálás köszönetet. Öv. Rosenzweig Jakabné és gyermekei, Dej.

— Németország nem készül kölcsönt felvenni Angliában. Londonból jelentik: A Daily Herald szerint mértékadó helyen semmit sem tudnak arról, hogy Németország 100 millió fontos kölcsönt ohajtana Angliában felvenni. A lap hangoztatja, hogy a német gazdasági helyzet megmentésére ez az összeg amugyis kevés lenne. A Daily Herald helyesnek tartaná a jóvátételi terhek leszállítását, ugyanakkor hangsúlyozza azonban, hogy a Népszövetség égisze alatt működő pénzügyi szakértő bizottságok e feladat megoldására képtelenek.

— Vallás-pszichológiai kongresszus Bécsben. Bécsből jelentik: Hétfőn, május 25-én nyitották meg az egyetem termében a vallás-pszichológiai nemzetközi kongresszust. A tanácskozásokat az 1924-ben alakult vallás-pszichológiai társulat kezdeményezte. A kongresszuson a világ minden tájékáról jelentek meg pszichológusok, akik főleg azzal a problémával foglalkoztak, hogyan lehet a vallástalanság ellen felvenni a harcot. Dr. Brandl, Bécs város rendőrfőnöke, a bűnözők vallási fel-fogásáról tartott érdekes felolvasást.

— Már operáció nélkül is fiatalítanak. Párizsból jelentik: A napokban egy Limából Párizsba érkezett orvos feltűnő-keltő felolvasásokat tartott találmányáról, mely lehetővé teszi a megfiatalítást minden sebészeti beavatkozás nélkül. Az orvos fiatalemberek véréből olyan preparátumot készít, amelyet idősebb emberek be fecskendez. Az eddigi eredmények nagyon biztatók. Mindössze öt gram anyag-nak tíz-tizenkészeri befecskendezése kell ahhoz, hogy az emberek megfiatalodjanak. Az orvos elmondotta, hogy egy nyolcvan-négyszéves artístát kezel az általa felfedezett szérummal. A beteg ember a szérum-tól teljesen felgyógyult és még öt évig tudta ellátni hivatását.

— A román kormány javaslatot tett a német kormányának a kereskedelmi tárgyalások folytatására. Berlinből jelentik: A román kormány javaslatot tett a német birodalmi kormányának a kereskedelmi tárgyalások június 15. előtti időpontban leendő megkezdésére.

— Ha fáj a feje és szédül, ha teltséget, bélizgalmat, gyomorégést, mellszorulást, vagy szivdobogást érez, igyék minél előbb valódi Ferenc József keserűvizet. Gyomor és bélszakorvosok bizonyítják, hogy a Ferenc József viz remek természetalkotta hashajtó. A Ferenc József keserűviz gyógyszerzetárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

— Romániai Intellektuelek Segélyző Ligája címen, Popp Sándor festőművész, a kolozsvári Szépművészeti Akadémia igazgatójának elnöklelte alatt, Kolozsvár székhellyel, egy emberbaráti szervezet létesült a napokban. Ezen társadalmi alakulat, mely alapszabályait 1411—931 sz. alatt jegyeztette be, a nyomasztó gazdasági válság következtében lépitett és nehéz anyagi viszonyok közé jutott romániai intellektuelek érdekeit óhajtja szolgálni. A „Romániai Intellektuelek Segélyző Ligája-nak minden Romániában tartózkodó intellektuel tagja lehet, tekintet nélkül nemzetiségére, vallására, avagy nemére nézve. A rendes tagok semmiféle tagsági és másfajta díjakat nem fizetnek, csupán a pártoló tagok, akiknek havon-kénti hozzájárulása tetszészerinti, bármilyen minimális összeg. A liga vezető-sége d. u. 5—7-ig készséggel szolgál bárkinek mindennemű felvilágosítással. Str. Regina Maria 10 szám, I. em. 12 ajtó.

— Milyen munkán dolgozik ön? Egy bécsi újság körkérdéssel fordul a divatos írókhoz. Megkérdezte őket, hogy ezidő szerint milyen munkán dolgoznak? Az írők legtöbbször beszélőfilmet csinál, főleg azért, mert ez ma a legjobban jövedelmező „irodalmi“ munka. Lehár Ferenc olyan operetten dolgozik, amelyet először megfilmesítenek és csak azután kerül majd színpadra. Roda Roda regényt ír. „Az akarom — írja — hogy ez a regényem az eddig írottak közül a legjobb legyen. De dolgozom még valamin. Azon, hogy találjak bátor kiadót ehhez a regényhez“. Molnár Ferenc azt írta, hogy három felvonásos vígjátékon dolgozik, Felix Salten pedig egy cirksz-regényt is és filmkönyvet a „Hameln patkányfogóról“. Jakab Wassermann azt válaszolta, hogy „Etel Andergast“ című regénye után, amelynek megírása két évig tartott, pihenni akar. Sigfried Trebitsch, akinek Palesztináról jelent meg kitérő könyve, esszyszerű cikkeket ír és egyben új regényen dolgozik.

NAPROL-NAPRA

*
 Newyorki jelentés szerint az Egyesült Államok árcsökkentése 1930-ban 95 milliárd 936 millió 97 ezer kilowattóra volt, 1400 millió kilowattórával kevesebb, mint az elmúlt évben. Ez az első év 1921 óta, amikor az áramfogyasztás csökkenő tendenciát mutat.

Texas Guinant, a newyorki éjszakai királynőjét az angol hatóságok Plymuthban nem engedték partra szállani. A bárkirálynő erre elhagyta az angol kikötőt s Franciaországban szállott partra. Most Párizsban rendezi be híres newyorki lakáját saját görlyeivel.

*
 A Bauer Pál müncheni professzor vezetése alatt álló német Himalaya-expedíció elutazott Münchenből utjára. Mint a Dierenfurth-expedíció, ez is azt tüzte ki feladatául, hogy eljussanak a 8580 méter magas Kangchendzöngára. Az első bajor expedíció 7400 méter magasságig jutott el a magas hegységben.

*
 Mary angol királyné tegnap betöltötte 64-ik életévét. Ebből az alkalomból a középületeket és a hadihajókat fellobogózták s 21 ágyúlövést adtak le a királyné születésnapja tiszteletére.

A Konzerthausban ma kezdődnek a vivó Európa-bajnokság mérkőzései tör-csapatbajnoksággal. A franciák és belgák csak epében indulnak s a hét induló nemzet csapatait két csoportba osztották. E csoportok: I. olasz-német-osztrák és II. angol, cseh-szlovák, görög, magyar válogatott csapatok. Az egyéni kardbajnokságban 96 induló van.

— A Makkabea csütörtökön, folyó hó 28-án este pont 8 órai kezdettel a City kávéház kistermében gyűlést tart. Pontos megjelenést elvárja a vezetőség.

— Spanyolország újra tanácsstagsági helyet kap a Népszövetségben. Londonból jelentik: A szeptemberi népszövetségi közgyűlés alkalmával meg fogják választani a távozó, nem állandó tanácsstagsági helyekre, Perzsia és Venezuela helyére, Kínát és Bolíviát s valószínűleg, hogy Spanyolországot ujraválasztják a tanácsstagsági helyre.

— Az északfranciaországi sztrájkoló munkások a végső győzelemig folytatják harcukat. Párizsból jelentik: Az északfranciaországi sztrájkolókat a végső győzelemig folytatni akarják. Ma Roubaix és Tourcoing uccáin hatalmas sztrájkdemonstrációk voltak. A műhelyfőnökök és a munkafelügyelők csatlakoztak a munkásság sztrájkjához.

— Szellemileg és testileg kimerültek a leggyorsabban ugy szerzik vissza frissességüket, ha a reggeli és uzsonna tejhez 2—3 kávéskanál Ovomaltine-t tesznek.

— A szovjet hadirepülőgépe jelent meg a finn főváros felett. Helsinki-ből jelentik: A szovjet egyik hadirepülőgépe ma mintegy kétezer láb magasságban megjelent a finn főváros felett. Ugyanebben az időpontban Helsinki-től 20 kilométerre délre a tengerről szovjethadihajók közleledését jelentették. A főváros lakossága nagy izgalomban tárgyalja a tengeri és légi demonstrációt.

A Zsidónő Szakácskönyve

1000-né több kitérő recept. A közel 400 olda as, szép kiállítású vászon-ötéses könyv

ÁRA: 300 LEI

Kapható az UJ KELET könyvosztályában

Az Universitatea helyett a szamosujvári Sparta lett a kolozsvári alkerület bajnoka

A Ripensia lesz a Románia és Universitatea pünkösdi vendége

Cluj-Kolozsvár, május 27. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Az Universitatea a kolozsvári alkerületi bajnokság megnyerése után, mint ismeretes 2:1 arányban győzött a szamosujvári Sparta fölött és a nagyváradi-szatmári alkerületi győztesrel kellett volna játszania a középdöntőben. Az Universitatea, mely mai nagy formájában kétségtelenül a legjobb amatőrcsapata Romániának így biztos esélyekkel startolt az országos bajnokságra. Annál nagyobb meglepetést kelt a labdarugó alkerületnek az a döntése, amelyet tegnap esti ülésén hozott.

A Sparta ugyanis megővta a döntőt azon a címen, hogy az U-ban Selim jogosulatlanul szerepelt, mert a jóképességű játékos igazolása még nem volt rendben. A tegnapi ülésen az alkerület helyet adot a Sparta fellebbezésének és megsemmisítve a mérkőzés eredményét, gólarány nélkül a Spartát nyilvánította a kolozsvári alkerület bajnokának.

A szamosujvári Sparta a nagyváradi Crisanaival fogja összemérni erejét vasárnap, természetesen igen kis reménnyel a győzelemre. Ha véletlenül mégis megnyerné ezt a mérkőzést a Sparta, úgy feltétlenül kibukik a további meccseken.

Román pünkösdkor a Ripensia jön Kolozsvárra. Amint megírtuk, román pünkösdi két napjára a Nemzeti kitűnő csapatát kötötték le a kolozsvári csapatok. A névsnak ígérkező sportprogramot azonban keresztelte a Nemzetinek közbejött kérése, melyben arra kérte csapatainkat, hogy későbbi időpontra halasszák el a meccset a Nemzeti másirányú elfoglaltsága miatt. Így a kolozsvári csapatok más program után néztek és sikerült is megoldani a kérdést a Ripensia lekötésével. A kitűnő temesvári proficsapat az utóbbi hetekben szenzációs eredményeket produkált. 7:1-re verte a NAC-ot, 5:2-re a Vasast és 2:0-ra az Ujpestet. A Ripensia ma már elimert név nemzetközi viszonylatban is és kolozsvári szereplése elé annál nagyobb érdeklődéssel nézünk, mert a kolozsvári csapatok, amelyek szintén szép eredményeket mutattak fel budapesti ellenfeleikkel szemben, erősen készülődnek a mérkőzésekre. A Romania lényegesen megváltoztatott felállással fogadja a Ripensiat, míg az U standard együttese minden körülmények között nehéz ellenfele lesz a proficsapatnak. A Ripensia játékát sportkörökben általános érdeklődés előzi meg.

A kolozsvári CFR régi együttesét állította össze. Hirt adtunk arról, hogy a kolozsvári CFR reorganizálta szép-multu futbalcsapatát. A CFR az elmúlt ünnepnapokon Segesváron és Székelyudvarhelyen szerepelt csapatával, mely nagyrésztben a régi erőkből áll és az őszi szezonra már bizonyosan hajdani, nívós játékával fog beleszólani a bajnokság sorsába. A csapat felállítása a következő: Dézsi, Deák—Kriehoffer, Neagru—Oros—Oltean,

Ariesan—Kolozi—Dejeu—Sanisla—Sandru. A csapatban több régi név szerepel a legjobbak közül. A csapat vidéki túráján Segesváron 2:1 arányban győzött az Unirea fölött, de Székelyudvarhelyen nehéz küzdelem után, melyben végig a kolozsvári egyesület bizonyult jobbnak, 2:1 arányban elvesztette a játékot a Hargitával szemben. A csapat további szereplése elé optimizmussal tekintünk.

Ausztria—Németország 6:0 (2:0). Az osztrák profiválogatott gólzáporral győzött a német válogatott fölött. A gólokat Schall (3), Vogel, Zischek és Geschweidl lőtték.

KÖZGAZDASÁG

A kereskedők tiltakoznak az új üzletnyitás és zárás ellen

A magánalkalmazottak a rendelet fenntartását követelik

Cluj-Kolozsvár, május 27. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Tegnap érkezett Kolozsvárra a munkaügyi minisztériumnak az a rendelet, amely az üzletek nyitvatartását szabályozza. A minisztérium rendelete szerint az üzletek reggel 7-től déli 12-ig és délután kettőtől d. u. hatig tarthatnak nyitva. Az intézkedés ugyancsak középeurópaihoz igazodik, mert a környező államokban, melyekben eddig is a középeurópai idő volt érvényben, szintén ilyen beosztással irányítják az üzleti életet. A miniszteri rendeletnek az összes érdekelt körökben élénk visszhangja támadt. A kereskedők tiltakoznak az új rendszer ellen, amely szerintük sérelmes, mert a meghatározott időben a

kereskedők nem tudják kellőleg kiszolgálni vevőiket. A kereskedők ragaszkodnak ahhoz, hogy az üzletzárások a jövőben is úgy történjenek, mint eddig és ebben a kérdésben memorandumot akarnak felterjeszteni a minisztériumhoz.

A magánalkalmazottak szövetsége ugyanakkor tiltakozik az ellen, hogy az érvénybe lépett miniszteri rendelet megváltoztassák. A magánalkalmazottak hangsúlyozzák, hogy a rendelettel a kereskedelmet nem éri sérelem, de az ugyanakkor előnyös a magánalkalmazottakra. A szembeütköző érdekek a minisztérium előtt fognak találkozni.

Színház—Mozi

Az Opera Muzgó negyedik premijerje

Tüzmadar

Május 28-tól május 31-ig kerül színre az Opera Muzgóban a negyedik érdekes bemutatás „TÜZMADÁR” (A mexikói lázadók) című világhírű német beszélőfilm. Nikaraguában lázadás tör ki, amelyet az amerikai haditengerészet repülőrejtő segítségével sikerül elfojtani. A nikaraguai levegő azurjában szenzációs és vakmerő események játszódnak le. Egy pilóta lezuhan az őserdők mélyében levő mocsárba, mire kísérője felgyújtja a gépet, amely a halott repülővel együtt a lángokban pusztul el és nem kerül ellenség kezébe. A cselekménybe egy bájos szerelmi idill kapcsolódik be. Két bajtárs egy ápolónőbe lesz szerelmes. Nehéz küzdelem folyik, míg a nő választani tud kettőjük között.

Főszereplők: A fényes Jack Holt, Lila Lee, Ralph Graves, az amerikai aviatika közreműködésével. Rendező: Frank Capra.

Columbia-Pictures Corporation produkciója. Romániai monopólium Film-Centrala, Timisoara.

Naponként négy előadás: 3, 5, 7 és 9 órakor.

A MAGYAR SZÍNHÁZ MOZI MŰSORA

Csütörtökön (utólag): A szép Gigolo. (Európai hírű, németül beszélő és éneklő nagy filmjudozság, a főszerepekben: Igo Szm. Anita Dorris, Nestor Ariani Erna Morena.)

Pénteken: Az istenek kegyence. (Az Ufagyörgy németül beszélő és éneklő szuperlágere, Emil Jannings, Renate Müller és Olga Tschechowa világhírű 13 felvonásos remekműve.) Helyárok: 10, 20, 30 lej. Jegyek elővételben is kaphatók, este 9 órakor számozott helyek. Legujabb hangos hirdadó.

Szombaton: Az istenek kegyence.

Vasárnap: Az istenek kegyence.

RADIO MŰSOR

IDŐ: KÖZÉPEURÓPAI

Csütörtök, május 28.

Bukarest. 18: Rádiógyetem. 19: Grammfón. 20: Dales. 20:30: Szimf. hangv. 21: Előadás. 21:45: Hírek.

Budapest. 9:15: Grammfónhangverseny 9:30: Hírek. 12:05: Hangv. 12:25: Hírek. 1: Pontos időjelzés, időjárás. 2:45: Hírek. 3:30: Divattudósítás. 4: Szabadegyetem. Utána: Pontos időjelzés, időjárás.

verseny. 20:30: Román dalok. 21:45: Hírek.

Budapest. 9:15: Hangv. 9:30: Hírek. — 12:05: Zenekari hangv. Kacsóh, Dienes, Dohnányi, Puccini műveiből. 12:25: Hírek. 1: Pontos időjelzés, időjárás. 2:45: Hírek. 4: Mesék. 4:45: Pontos időjelzés, időjárás, hírek. 5: Felolvasás. — 5:30: Hangv. 6:45: Rádió amatőrposta. 7:30: Cigányzene. 8:15: A nagybányai festőiskola címmel előadás, időjárás, hírek. Utána: Pontos időjelzés, időjárás, hírek, majd az Operaház zenekarának hangv. Cherubini, Schubert—Dohnányi, Mozart, Liszt művei.

Bécs. 20:20: „Halló, halló, itt rádió Ausztria” címen közv.

Berlin. 21:25: Hangv.

Breslau. 23: Hangos heti filmhirdető.

Frankfurt. 18:45: Táncczene.

Langenberg. 20:45: Szimf. hangv.

Varsó, Poznan, Kattowic. 20:15: Filharmonikus hangv.

Milánó. 19:55: Grammfón. 22: Operett részletek.

Róma. 20:40: Hangv.

Prága. 19:05: A kanárik énekelnek.

Pozsony. 18:05: Magyar óra.

Brünn. 21: Hangv.

Oslo. 22:15: Schubert együttes.

Stockholm. 20: Szólisták hangv. Schumann, Rózsa, Hubay, Nachez, Dohnányi, Mendelssohn, Gounod műveiből. — 22:15: Szórakoztató zene.

Riga. 19:30: Könnyű zene. 22: Táncczene.

London. 20: Mozart: Varázsfuvola c.

Apró hirdetések

Közer vegetárius étterem! Rendkívül izletes ételek. Figyelmes kiszolgálás. Vaj és tejtermékek saját készítményei. Schwartz Ignác, Cluj, Calea Begala

Kézimunkában Fisch Böske kézimunkaszalonja vezet. Malom ucca 16.

Mérlegképes könyvelő, nagy irodai gyakorlat, sürgős elhelyezkedést keres. Szakmán kívül is. Szíves megkereséseket „Sürgős” jellegre a kiadóba kérek.

Mentő csillagok a zsidó éjszakában

Izsák Arnold novellái és elbeszélései

Ara 80 lej

KAPHATÓ AZ UJ KELET KÖNYVOSZTÁLYÁBAN

HIRDETÉS AZ ÜZLET LELKÉRE. HIRDESSÉN AZ UJ KELETBEN

Szenzációsan olcsó könyvek

Ferrero: A világhódító Róma. A római világbirodalom. Antonius és Cleopatra. Augustus köztársasága. Julius Caesar kötetenként 60 L
Emerson: Essayk 40 L
Snyder: A modern természettudomány 40 L
Wagner: A művészet és forradalom 40 L
Carnegie: Napjaink problémái 40 L
Chesterton: Hagyományok és hazugságok 40 L
Pinot: A boldogság tudománya 53 L
Meosnikov: Optimista világnézet 40 L
Ostwald: Feltalálók, felfedezők 35 L
Woodrow Wilson: Az új szabadság 40 L
Schmidt: A relativitás tanának világszemlélete 40 L
Salló Tamás: Nincs más megoldás 40 L

Műszaki könyvek:

Horváth László: A rádióamatőr kézikönyve 170 L
Török Elemér: A rádió kézikönyve 136 L
Molnár János: Gyakorlati rádiókönyv 136 L
Balog Artur: Rádió-Telefón 81 L
Balog Artur: Rádiókészülékek szerelése II. rész 136 L
Rátkai Endre: Lánghegesztés és vágás 80 L

Morvai: Villamosság a gyakorlatban I—V. kötet 92 L
Morvai: Cséplőgépek 20 L
Balzac: Két elbeszélés 20 L
Balzac: Ferragus 20 L
Heijermans: Ghetto, dráma 50 L
Móricz Zsigmond: Buzakalász, szindarab 50 L
Flers és Croisset: Hazatérés, vígjáték 50 L
Wachthausen: A negyvenéves asszony, szimű 50 L
Szomorú Dezső: Szaboki Zsigmond Rafael 50 L
Iugi din San Giusto: Féde 50 L
Oszipov, Szlucevszkij és Karazin: Elbeszélések 20 L
Kosáriné: Pityu, Ieblanc: A kívájt tü, Kisbán: Az erősebb, Armont és Bousquer: A nagyszágos asszony táncosa, összesen 99 L
Meyrink: A zöldarcú kísértet Wagner: Beethoven 58 L
Brandes: Anatole France 58 L

Operaismertető:

Mozart: Figaró lakodalma
Leoncavallo: Bajazzok
Poldini: Farsangi lakodalom
Erkel: Hunyadi László

Kaphatók az „UJ KELET” könyvostályában

Vidékre utánvétellel, vagy az összeg és a portóköltés (pénz, vagy bélyeg) előzetes beküldése után szállítunk.